ეროვნული ბიბლიოთეკა

№ 169 | 1877 | ივერია | № 169 | 1903

აგვისტოს 9, შაბათი 1903 წ. | აგვისტოს 9, შაბათი 1903 წ.

ყოველ დღიური საპოლიტიკო და სალიტერატურო გაზეთი

ვისაც ხვედრი ფული არ შემოუტანია, პირველ აგვისტოდგან «ივერია» აღარ გაეგზავნება.

პირველ აგვისტოდგან წლის დამლევამდე

გაზ. „ივერია“

ჰღირს 5 მან. 50 კაპ.

გაზეთის „ივერიის“ ფასი თვეობით 12 თვით—10 მან., 11 თვით—9 მ. 50 კ., 10 თვით—8 მ. 75 კ., 9 თვით—8 მ., 8 თვით—7 მ. 25 კ., 7 თვით—6 მ. 75 კ., 6 თვით—6 მ., 5 თვით—5 მ. 50 კ. 4 თვით—4 მ. 75 კ., 3 თვით—3 მან. 50 კ., 2 თვით—2 მ. 75 კაპ., 1 თვით—1 მან. 50 კაპ.

გამოვიდა და იყიდება ყველგან „წერა-კ. გამავრცელებელ საზოგადოების“ მიერ ახლად გამოცემული წიგნები:

1.

წიგნის ისტორია

შედგენილი დ. კარიჭაშვილისა.

14 სურათით. 64 გვ. ფასი 20 კაპ.

2.

დანიელ დეფოს

რობინზონ კრუზე

მეორე გამოცემა მრავალის სურათით.

162 გვ. ფასი 30 კ.

წიგნების გამოწერა შეიძლება ფას-დადებითაც: Тифлисъ, „Общество грамотности.

ქართული წიგნის მაღაზია

გაიხსნა ავჭალის ქუჩაზედ, რეუტოვის ქუჩის კუთხეში, პაპოვის სახლში, სადაც ისყიდება ყოველნაირი ძველი და ახალი ქართული წიგნები. აქვე ყიდულობენ ძველს წიგნებს, სხვა ენებზედ დაბეჭდილსაც. (10—10)

ზემო ავჭალაში, ბაქანს ახლო, იყიდება

სააგარაკო ადგილი,

რომელზედაც ვენახია გაშენებული, 1.000 ჩორსო საჟენი. ფასი 2.500 მან. შეიძლება გაიყიდოს პატარა ნაჭრებადაც, 100—200 ჩორსო საჟენი. ფასი საჟენისა 2—3 მანათი. მსურველთ მიჰმართონ შ. დ—ს „ივერიის“ რედაქციაში. (10—9)

ახალშენიშვილი

ელისაბედის ქუჩა, 38.

იღებს ყოველ-დღე კბილის სნეულებით ავადმყოფებს დილის 8—10 ს. და 11—2-დის, ხოლო საღამ. 5—7-დის კვირა-უქმე დღეებში 9—2-მდის და საღამ. 5—7-მდის (წლ.)

ტფილისში, ავჭალის ქუჩაზედ,

იჯარით იძლევა

დიდი სახლი, რომელიც სასტუმროდ შეიძლება გადაკეთდეს. ქვემო სართულში სავაჭრო დუქნებია. შემოსავალი 10.000 მანეთს აღემატება. მსურველთ მიჰმართონ შ. დ—ს „ივერიის“ რედაქციაში. (10—9)

კერძო სამკურნალო

ექიმის დ. ა. გედევანიშვილისა

კუკია, ველიკოკნიაჟესკის ქუჩა, (Набережная) სახლი აბრამოვისა № 9 მიხეილისქუჩიდან-კი № 34.

ტელეფონი № 274.

ავადმყოფებს იღებენ ყოველ დღე.

დ ი ლ ი თ:

ნ. ტ. მულინი—ყელისა, ყურისა და ცხვირის სნეულ. 9—10 ს.

დ. ა. გედევანიშვილი—შიგან, ნერვებისა და ელექტროტერაპია 11—1 ს.

ზრ. ვ. სოგოლევსკი—დოსტაქრობა და ორტოპედია: ორშაბათობით, ოთხშაბათობით, პარასკევობით და შაბათობით 1—2 საათ.

რჩევა-დარიგება 50 კ., ოპერაციები მორიგებით. კრაოტები 3 მან. 5 მანეთამდე. სამკურნალო გაფართოვებულია ოცი კრაოტით. (წ.)

46—8 ტელეფონი № 274

პირველი კერძო სამკურნალო

ექიმის ნავასარდიანისა

(კუკიაში, ვორონცოვის ძეგლის პირდაპირ) ავადმყოფთ იღებენ ექიმნი ყოველ დღე, კვირა დღეებს გარდა.

დ ი ლ ა ო ბ ი თ:

ბ. ა. ნავასარდიანი. 11—12 ს. სადოსტაქროვენერიული (სიფილისი) და საშარდეავადმყოფობანი.

ჟ. მ. ჩიქოვანი. 9 საათიდგან 10 საათამდე თვალისა, შინაგანისა და ნერვების ავადმყოფისა.

მ. გ. ავეტისიანცი. 10—11 საათამდე კანისა, ვენერიულ და ხირურგიულ ავადმყოფობისა.

ი. ბაბანასოვი. დილის 11—12 საათ. ქალისა და ბავშვთა ავადმყოფობანი.

კ. ი. ზძილიშვილი. 12—1 საათ. ყელისა, ყურისა და ცხვირის ავადმყოფობანი.

ვ. ა. თარხანოვი. 1—1½ საათ. შინაგანის და ბავშვებისა ორშაბათობით, ოთხშაბათობით და პარასკეობით.

ა. პ. კარაპეტიანცი. 1—1½ საათ. შინაგან და ბავშვების ავადმყოფობისა—სამშაბათობით, ხუთშბთაობით და შაბათობით.

ს ა ღ ა მ ო ო ბ ი თ:

ნ. ნ. როსტომბეგოვი. 5—6 ს. ხირურგიულის და კანის ავადმყოფობისა (ელექტროტერაპია)

ლ. ვ. ბარტოლდი. 6—7 საათ. ნერვებისა (ელექტროტერაპია), შინაგანი და ვენერიულის ავადმყოფობისა.

გ. ს. ლევი 6—7 საათამდე, ნერვებისა (ელექტროთერაპიისა), შინაგანი და ვენერიულის ავადმყოფობისა.

ქალი ექიმი ა. ი. შჩერბანინა 7—7— საათამდის. ქალისა და საბებიო ავადმყოფობისა.

ვ. ა. თარხანოვი. 7½, 8 საათ. ბავშვებისა და შინაგანი ავადმყოფობანი.

ბ. ა. ნავასარდიანი. 8½—8 ს.

ს. ტ. არზანიტაქი. 11—1 ს. გათებსსაუკეხლში მსურველთ „მასსაჟს“, აუცრის ყვავილს და გიმართავს საექიმო გიმნასტიკას ექიმის დანიშნით.

რჩევა-დარიგებისა და რეცეპტების დაწერის ფასი ათი შაური, ღარიბთათვის უფასოდ; ფასი კონსილიუმისა და ოპერაციებისათვის—მორიგებით.

დირექტორი სამკურნალოსი დოქტორი მედიცინისა ნ ა ვ ა ს ა რ დ ი ა ნ ი.

Первая частная лѣчебница д-ра Навасардіана. Тифлисъ, противъ памят. Воронцова (წლ.

ტფილისი

✦ მიწად-მოქმედებისა და სახელმწიფო ქონებათა სამინისტროს რწმუნებულმა ბ-ნ მედვედევმა გუშინ გაუგზავნა მინისტრს აღწერილობა იმ ღირს-შესანიშნავ სიძველეთა, რომლებიც კავკასიის სახელმწიფო ტყეებში დარჩენილა. აქამომდე აღმოუჩენიათ მხოლოდ 34 ძველი ნაშთი. ვინ იცის, უდაბურ ტყეებში რამდენი კიდევ აღმოჩნდეს.

✦ ტფილისის სათავად-აზნაურო საადგილ-მამულო ბანკმა 1 იანვრამდე ადროვა გარდასახადის შემოტანა იმ მემამულეთ, რომელთაც სხვა-და-სხვა გარემოებათა გამო ჯერ გლეხთაგან ღალა არ აუღიათ.

✦ განჯის გუბერნიაში მომრიგებელ შუა კაცად ინიშნება იოსებ დავითის ძე ფორაქაშვილი, რომელიც განჯის გუბერნატორის განსაკუთრებულ მინდობილობათა მოხელედ იყო.

✦ გაზეთ „პეტერბურგის უწყების“ მეორე რედაქტორად ბ-ნი ა. ა. სტოლიპინი დაუმტკიცებიათ. ამ ჟამად თ-დი ე. ე. უხტომსკი თავის გაზეთს ხელს აწერს, როგორც გამომცემელი.

✦ სახელმწიფო ქონებათა და მიწად-მოქმედების სამინისტრო პროექტს ამზადებს იმის შესახებ, რომ დაარსდეს სახელმწიფო სახალხო ბანკი, რომელმაც დახმარება და სესხი უნდა აძლიოს სოფლის საზოგადოებასა და სამეურნეო ამხანაგობას. ეს პროექტი განხილულ იქმნება საგანგებო საბჭოს მიერ, რომელიც ამ ჟამად მეურნეობის მდგომარეობას იკვლევს მთელს რუსეთში.

✦ სომხის საეკკლესიო თემების მმართველი ეპისკოპოსები, პატრიარქ-კათალიკოსის მკრტიჩის ბრძანებით, მოვალენი არიან შეიკრიბნენ ეჩმიაძინში. („ნორ-დარი“).

✦ ეჩმიაძინის მონასტრის არსებობის 1600 წლის თავის იუბილე საზღვარგარეთელ ოსმალეთის სომხებს, დიდის ამბით უდღესასწაულნიათ.

✦ ამას წინად ზმირნში ოსმალეთში გადაცვლილა იქაური სომხის მთავარ-ეპისკოპოსი მელქისედექ, კაცი ყოვლად სპეტაკის ზნეობისა აწინდელ სომხის მღვდელმთავართა შორის, რომელსაც აუარებელი სიმდიდრე დაუტოვებია სამადლოდ სხვა-და-სხვა სომხის საეკკლესიო, თუ საზოგადო დაწესებულებისათვის („ნორ-დარი“).

✦ თ-დ კონსტანტინე ხერხეულიძემ გამომძიებელს მიართვა ქაღალდი, რომელშიაც გაზეთ „ახ. მიმ.“ რედაქტორს თ-დ გიორგი თუმანოვს უჩივის, რომ ტყუილი ამბავი დაჰბეჭდა გაზეთში, ვითომც მართებლობას წინააღმდეგობა გავუწიე და სისხლის სამართალში ვარ მიცემულიო, და ამით თ-დ თუმანოვმა ჩემი პატიოსანი სახელი შელახაო. ამის გამო თ-დი ხერხეულიძე სცდილობს თ-დ თუმანოვის დასჯას. გამომძიებელს ორთავ მხარე დაუბარებია შესარიგებლად, მაგრამ ვერ მოურიგებია.

ეს საქმე 19 სეკდემბერს არის დანიშნული განსახილველად ოლქის სასამართლოში. თ-დ თუმანოვს თავის ვექილად ბ-ნი დოლუხანოვი აუყვანია.

✦ როგორც გვატყობინებენ, მარტყოფის მონასტერს ახლო, ტყეში, ერთი მონასტრის მწირთაგანი ხუთს შეიარაღებულს კაცს შეჰფეთებია. იმათ გამოუკითხავთ, მაგარაკენი არიან თუ არა მონასტრის შენობაში, მათი ვინაობა და რაოდენობა. ისიც უკითხავთ, მონასტერში ან აქ ახლო სადმე დარაჯები ხომ არ არიანო. მწირს შიშით თავ-გზა არევია. ჰფიქრობენ, ყაჩაღები უნდა იყვნენო.

✦ ტფილისში განთქმულ მერძევეს—ადამიას ოც-და-ექვსი წელიწადია, რაც ერთი და იგივე სადგომი უჭირავს „სევერნი ნომრების“ ქვემოთ, სარდაფში, მუზეუმის პირდაპირ. ამ ხანგრძლივის დროის განმავლობაში ბევრი სახლის პატრონები გამოიცვალა იმ შენობამ, რომელშიაც ბ-ნი ადამია უმასპინძლდება ტფილელებს საუკეთესო მაწვნითა და ჩინებულის ოსმალურის ყავით; ხოლო თვით ადამია კი შერჩა იმ სახლს, თუმცა ყოველი ახალი პატრონი თან-და-თან უმატებდა ქირას, ასე რომ დღეს ათ თუმნამდე ავიდა. ბოლონდელ მოიჯარადრეებმა შენობისამ რუს-ებრაელებმა, სევერნი ნომრების სასტუმროს პატრონებმა, ესეც არ აკმარეს ადამიას და გამოუცხადეს—ჯერ ჩვენს მუშტრებს ნუ მიჰყიდი რძესა და პურსაო და მერე—სულ დაგვიცალე სარდაფი, ჩვენ თვითონ გვინდა გავხსნათ სარძევეო...

თქმა არ უნდა, იჯარადრებს სრული იურიდიული უფლება აქვთ თავიანთი მდგმური დაითხოვონ, თუ კი ქირაობის ვადა გასულია; ხოლო ამით უხერხულ მდგომარეობაში აყენებენ ტფილელ საზოგადოების უმრავლესობას, რომელნიც ადამიას სარძევეს შეეჩვივნენ და, სანამ მისს ახალ სადგომის გზას დაისწავლიდნენ, არა ერთგზის დასჭირდებათ მისს ძველ ბინასთან მისვლა და გამობრუნება.

ქუთაისის ტაძრის რესტავრაცია.

ამას წინად მოხსენებული გვქონდა, ქუთაისის საკათედრო ტაძრის განახლებას შესდგომიან, ტაძრის გუმბათი და კედლები მხატვრობით უნდა მოირთოსო. ეხლა შევიტყეთ, რომ ქუთაისის საეპარქიო გამგეობას რავდენიმე მხატვარი მიუწვევია, სხვათა შორის, ბ-ნი მრევლიშვილიც, და მოლაპარაკება ჰქონია, როგორ უნდა გამშვენიერდეს ტაძარი. ვერც ერთ მხატვართან საქმე ვერ დაუჭერია, რადგანაც ფასში ვერ მორიგებულან. ბოლოს ეს საქმე მხატვარს ნიშანიანს უკისრნია. ბ-ნი მრევლიშვილი და სხვები 10,000 მანათსა თხოულობდნენ, ბ-ნ ნიშანიანს-კი 6,000 მანათად აუღია.

ფასის დაკლება ადვილია, რასაკვირველია, მაგრამ მხატვრობაც არის და მხატვრობაც. როგორც გვითხრეს, ბ-ნ მრევლიშვილს სდომებია საუკეთესო მხატვრები მიეწვია ტფილისიდგან, მოელაპარაკა, როგორ გაენაწილებინა იმის გვარად, ვის რა უფრო ეხერხება, და ისე შესდგომოდნენ საქმეს. რა თქმა უნდა, რომ ბ-ნი მრევლიშვილი ეცდებოდა თავი არ შეერცხვინა თავის სამშობლოში და მოძმეთა შორის. ბ-ნ ნიშანიანს-კი მოსარიდებელი არა აქვს-რა.

ამას გარდა, წინად განზრახული იყო თურმე ოქროს გარაყით მოერთოთ გუმბათი და კედლები. ასე ჰქონდათ ნათქვამი ბ-ნ მრევლიშვილისათვის; ხოლო შემდეგ ეს განზრახვა შესცვალეს და ამით სამუშაოს ფასი შესამჩნევად შეამცირეს. ტაძარი ისე არ იქმნება დაგვარაყებული, როგორც წინად უნდოდათ. ეს გარემოება ბ-ნ მრევლიშვილს რომ სცოდნოდა, იქმნება, ისიც დათანხმებულიყო. ამ ნაირი გაჭრობა ხელოვნურ საქმეში მოწამეთის ტაძრის გამშვენიერებას გვაგონებს. გიდაც უბრალო მოხუცნავისთვის მიენდოთ ეს მძიმე საქმე, და ძველი ტაძარი სრულიად დაუმახინჯებია. არა გვგონია, რომ ბ-ნი ნიშანიანი ამ გვარი უცოდინარი იყოს მხატვრობისა; ხოლო ერთს კაცს არ შეუძლიან საეკლესიო მხატვრობა ყოველ მხრივ სისრულით იცოდეს. ამასთანავე ბ-ნი ნიშანიანი, შესაძლოა, კარგი და გამოჩენილი მხატვარიც იყოს; მაგრამ ის უცხო კაცია, უცხო ხელოვნების მცოდნე და არა ჩვენებურისა.

რას გვგანებს, რომ ქართველი წმიდანები სხვა ხალხთა სახეს წააგვანდეს. არ შეიძლება, რომ სახის გამომეტყველება უცხო ტომის მხატვარმა უნაკლულოდ შეასრულოს, ნიმუშებიც რომ თვალ წინ ედგას, უკეთუ საგანგებოდ არ ექმნება ქართული ხელოვნება, ქართველთა ზნე-ჩვეულება, სული და გული შესწავლილი და შეთვისებული. ბ-ნ ნიშანიანს, როგორც ვიცით, ეს ცოდნა ჯერ არ გამოუჩენია. თვისი ცოდნა პირველად ქუთაისის ტაძარში უნდა სცადოს და გამოიჩინოს.

რადგანაც ბ-ნ ნიშანიანცთან ხელშეკრულობა უკვე დადებულია და გედარ მოიშლება, საჭიროა სხვაგრივ როგორმე გამოკეთდეს ეს საქმე. ჩვენ გვგონია, რომ ნიშანიანცის ნახატს მუდმივი ყურადღება უნდა ადევნონ მცოდნე მხატვრებმა და ყოველი მისი ნაწარმოები შეამოწმონ ნაწილ-ნაწილად და არა მაშინ, როცა საქმე სულ დასრულდება. ამისათვის ურიგო არ იქმნება ტფილისიდგან მოიწვიონ მსწავლული მხატვრები და ისე დასდონ თვისი მსჯავრი ბ-ნ ნიშანიანის ნამუშავარს. აქ არსებობს კიდეც მხატვართა ბიურო, რომელიც ამგვარ საქმესა კისრულობს. სადაც 6,000 მანათი უნდა დაიხარჯოს, იქ 300—500 მანათი მხატვართა გასამრჯელოდ საანგარიშოც არ არის.

აქეთურ-იქითური.

V

ერთის ბრალდების გამო.

„მეცხრამეტე საუკუნის პირველ ნახევარში სამწერლო ქურდობას ეწევა პეტრე ლარაძე, ხოლო მეორე ნახევარში ბევრი ნაწერებით ცნობილი გრ. რჩეულოვი ტიპიური პლაგიატორია (სამწერლო ქურდი). მისი განთქმული „თამარ ბატონიშვილი“, რაფიელისაგან და სვ. გუგუნავასაგან გალექსილი, მოპარული ინგლისური რომანია. „ანუკა ბატონიშვილი“ იტალიური მოთხრობაა („იზაბელლა მედიჩი“). აგრეთვე „ქვრივის ლიმონები“. დანარჩენი მისი ნაწერებიც მოპარული რუსული რომანებია, ან რუსულად თარგმნილი ფრანგული რომანები, ამბობს სხვათა შორის ბ-ნი თ. მაგმაძე თავისს საინტერესო წერილში: „ქურდობა მწერლობაში“ („ივ.“ № 162, 1903 წ.).

მე მგონია, რომ სცდება პატივცემული ავტორი. შეიძლება გრ. რჩეულაშვილმა ყველა თავის მოთხრობებისათვის სიუჟეტი და თვით შინაარსიც-კი ისესხა ამა თუ იმ უცხო მოთხრობიდგან და რომანიდან, მაგრამ პლაგიატორად (სამწერლო ქურდად) მაინც ვერ დავსახავთ. თუ გრ. რჩეულაშვილი პლაგიატორია, მაშინ ყველა დიდებული მწერალი, შექსპირიდან და გეტედან დაწყებული, პლაგიატორები ყოფილან, რადგან ყველას მოეძებნება თითო-ოროლა ნაწარმოები, რომლის შინაარსიც ნასესხებ-გადმოღებული, ან რომელიც პირდაპირ გადმოკეთებული აქვს ამა თუ იმ დედნიდან. შექსპირის თითქმის ყველა დრამები (რომლებშიაც თურმე მთელი ადგილებიც-კი სხვა ავტორებისაგან არის გადმოწერილი შეუცვლელად), გეტეს „ფაუსტი“, პუშკინის ცნობილი მოთხრობა „კაპიტანსკაია დოჩკა“, გრ. ორბელიანის „სადღეგრძელო“, ნ. ბარათაშვილის „მერანი“, ილ. ჭავჭავაძის „ნანა, შვილო, ნანინა“ და სხვა-და-სხვა ნასესხებ-გადმოკეთებულნი არიან, მაგრამ არავის არ მოუვა თავში მათი პლაგიატად წოდება.

მეტყვით, სესხებაც არის და სესხებაც, გადმოკეთებაც და გადმოკეთებაცო! ამაზე მოგახსენებთ, რასაკვირველია, რამდენად უფრო ნიჭიერია მსესხებელ-გადმომკეთებელი, იმდენად უფრო კარგი იქნება მისი ნასესხებ-გადმოკეთებული ნაწარმოებიც, ხოლო რომ „თამარ-ბატონიშვილი“ ჩინებულად გადმოუკეთებია (თუ მართლა გადმოკეთებულია ეს მოთხრობა) და შეუხამებია ჩვენის ცხოვრებისათვის ავტორს, ეს იქიდგან მტკიცდება, რომ „ვეფხის ტყაოსანს“ შემდეგ არც ერთი სხვა ნაწერი არ არის ჩვენში ისე გავრცელებული, როგორც ეს მოთხრობა, ან მისგან შექმნილი პოემები, და ჩვენს რეპერტუარშიაც დღემდის თვალსაჩინო ადგილი უჭირავს მას, დრამად გადაკეთებულს. თვით ის ფაქტი, რომ ჩვენი პირველ-ხარისხოვანი პოეტი. რაფიელ ერისთავი, აგრეთვე დიდად ნიჭიერი მოშაირე სვ. გუგუნავა და პატივცემული არტისტი კოტე მესხი, თითქო ერთმანეთს ეცილებიანო ამ მოთხრობის შინაარსს, ამჟღავნებს, რომ ალღო აუღია ბელლეტრისტს და ნამდვილი ქართული, ქართული სულით გამსჭვალული, ნაწარმოები შეუქმნია, თუმცა შეიძლება, მისი სიუჟეტი და ფაბულა საიდანმე გადმოეღოს.

დროა, შევიგნოთ, რომ სამარცხვინო ბოძზე გაკვრა კი არა, პატივისცემა შეჰფერისთ იმ სულ-მადლიანთ, რომელთაც თავისს სამშობლოსა და ერის კეთილ-

დლებისა და განათლებისათვის უმოღვაწნიათ, ვისაც როგორ შესძლებია, ხოლო ამ მხრივ გრ. რჩეულიშვილს რომ დიდი ღვაწლი მიუძღვის ჩვენი მწერლობისა და საზოგადოების განვითარების წინაშე, ეს ყველასათვის აშკარა უნდა იყოს!..

გადაჭარბებულად მიმაჩნია აგრეთვე ბ-ნ თ. მაგმაძის აზრი: „ჩინებული ჩვენი ჟურნალ-გაზეთები ხომ სავსეა ნაქურდალი ნაწერებით—უუბილიციტეტო წერილებით, ესკიზებით და ლექსებითა“. კარგი იქნებოდა, დაესახელებინა ავტორს ეს „ნაქურდალი ნაწერები“, თორემ ასე საერთო ბრალდება ამისთანა საქმეში როგორ შეიძლება? ნუ თუ ხომ [illegible] ჩვენს მწერლობაზე და ქურდად გაზეთებზე, ქართველი მკითხველის კიდევ უფრო აუცრუებს გულს. და ეს განა სასურველია?!..

ძველი მეგობარი.

ჩვენებური ამბები

თელავი. თელავში ისე ხშირად არის წარმოდგენები და სხვა გასართობები, რომ დარბის საკუთარი ანგარიში გვეწყობოდა აქაურ სცენას. რასაკვირველია, როგორც ყველა პროვინციაში, აქაც მიმდებმული რიცხვი წარმოდგენებისა და გასართობისა იმართება საქველ-მოქმედო აზრით. ძალიან ის არის, რომ არ არის არავითარი საშუალება, კაცმა ცნობები მიიღოს, თუ რის შემოსავალი რაოდენი გაიღოს, ან კიდევ რაოდენი გაცუდა [illegible] სახელობლოდ. მიზეზი ამისა-კი არის ეგრეთ წოდებული „ჩოთირობა“, განსაკუთრებით მოსწავლეთა შესახებ, ვისაც მოთავენი აძლევენ ფულს, ბარათს ფულის მიღებაზედ არ ართმევენ. ხშირად გამიგონია: როგორ ჩამოვართვათ მიღებულ ფულის ბარათი, ეგ ხომ იმას ემგზავსება, რომ ვექსილს ვართმევთ, თითქო სესხათ ვაძლევთო და სხვ. მართალია, ნათქვამია „ისე გასცეს მარჯვენამან, რომ არა უწყოდეს მარცხენამან შენმანო“, მაგრამ ეს ნათქვამია მოწყალების გაცემაზედ და არა შესაწევარზედ, რომელზედაც უფრო გარკვევით არის ნათქვამი: „ყოველი, რომელი გინდეს თქვენ, რათა გიყონ კაცთა, ეგრეთცა თქვენ ჰყავთ მათდა მიმართ“. ცნება კეთილისა სრულებით არ ეწინააღმდეგება იმას, რომ კეთილის წილ კეთილითვე გადაუხადო; არც საჩოთირო არის რამე, რომ ჩემგან მიღებულ შემწეობის წერილობითი საბუთი დავსტოვო იქ, სადაც მივიღე შემწეობა, თუნდა მარტო სტატისტიკისათვის. საჩოთირო ჩემი დათანხმებაა შემწეობის მიღებაზედ; რაკი დავსთანხმდი, საჩოთირო ხიდს გადასული ვარ. მერე მხოლოდ ახალი მოვალეობა იბადება, მოვალეობა, რომელიც თუმცა სამოქალაქო კანონმდებლობას არ ექვემდებარება, მაგრამ არის სხვა კანონი, რომელიც ბევრით აღემატება სამოქალაქოსა და რომელსაც ექვემდებარებიან ამისთანა მოვალეობანი. ეჭვი მაქვს, რომ ყველანი ანგარიშს უწევდნენ შემწეობის მიღებისაგან წარმომდგარ მოვალეობას.

ჩემის აზრით, უკეთესად მოეწყობოდა ღარიბ მოსწავლეთა შემწეობის საქმე, თუ შემწეობის მიმღებნი მოვალეობად ჩაითვლიდნენ, როცა შეიძლებდნენ, ამავე საზოგადოებას დაუბრუნებდნენ მიღებულს იმავე აზრისათვის მოსახმარებლად. რაც დრო გადის, მრავლდებიან იმისთანანი, რომელთაც შემწეობა ესაჭიროებათ; ისიც კარგად იცით, რომ ჩვენს შეძლებას მოკლე საზღვარი აქვს. როგორ დავაკმაყოფილოთ ყველანი, ღირსნი შემწეობისა, თუ შემწეობა მოვალეობად არ იქმნა აღიარებული და დაბრუნებული, თუნდა აბაზობით, თუ ყველა არ დაგვეხმარა გაძლიერებულ მოთხოვნილების დაკმაყოფილების საქმეში?

გარწმუნებთ, დრო არის ეს საკითხი გამოირკვეს და ესა თუ ის გადაწყვეტილება მიღებულ იქმნას სახელმძღვანელოდ.

ნადიკვრელი

—

ჭიათურაშიაც დიდად ემდურებიან ნოქრები და შეგირდები თავიანთს სვებედს: ჩვენთვის მოსვენება არ არის არც კვირა დღესა და არც უქმეებშიო. კვირა დღეობით უფრო დიდი ჯაფა გვადგია და ჩვენთვის არავინ არის ყურადღების მომქცევიო. ნამდვილი ყურ-მოჭრილი ყმები და მონები ვართ ჩვენის ალებისა და დუქნის პატრონებისაო.

—

ჩხივთასთან, ალბულაღს ახლო, უპოვიათ გახრწნილი გვამი ლოუბნელის გლეხის იოსებ კენკებაშვილისა, რომელიც 28 ივლისს სოფლიდგან წასულა და აღარ დაბრუნებულა. თან ორი ხილით დატვირთული სახედარი წაუყვანია, ხილს გავყიდიო, ის კი არა თუ უბედური გზაზე გაუძარცავთ და მოუკლავთ.

—

ს. ვაშლოვანს ახლო, 6 აგვისტოს, 16 წლის ებრაელი იაკობ ისაკაშვილი ყელგამოღადრული უპოვიათ.

—

გაგრაში ამ 5 წლის წინად დესეტინა მიწა 25 მანეთად ფასობდა და არც არავინ ეტანებოდა. კლდე, ბუჩქნარით მოცული, სრულიად გამოუსადეგარი იყო, რადგან სახნავ-სათესად არ ვარგოდა, ფასიც ამიტომ არა ჰქონდა. ეხლა ამ კლდე ადგილს 25 მანეთად იყიდება საჟენი მიწა და ზედ ზღაპრულის სისწრაფით გაჰყავთ გზები და ბილიკები, ბაღჩებს აკეთებენ, კოხტა სახლებს აშენებენ თლილის ქვისა და ასფალტის ფიცრებით. პატარა ვაგონები ცხენის რკინის გზისა, საშენობო მასალით დატვირთული, დადის განუწყვეტლივ. როგორც სამკურნალო ადგილს, „რუს. ვედ.“ სიტყვით, გაგრას დიდი მომავალი უნდა ჰქონდეს. მომუშავე მომეტებულად ოსმალნი არიან თურმე, სპარსი (?!), ქართველი და რუსი მუშა ისე ცოტაა თურმე, რომ არც-კი სჩანან. სულ აქ 3,000 მუშა კაცია.

—

ს. ურიათუბანი (კახეთი, თელავის მაზრა). აქ, 6 აგვისტოს, ყაჩაღები შეუცვივდნენ მღვდელს იროდიონ ჩეკურაშვილს და თავის სახლშივე მოჰკლეს.

—

დ. მანგლისში ღორის ჭირი გაჩენილა.

—

ქუთაისში ამ ჟამად ძლიერ გავრცელებულია სხვა-და-სხვა გვარი ავადმყოფობა, ნამეტნავად კისერა ავლებს მუსრს პატარა ბავშვებს. ერთს ოჯახში ამ სახადით სამი ბავშვი გარდაიცვალა.

წყალ-დიდობა გურიაში.

ღამე იყო, საათის ორის ნახევარი, როცა ბათუმიდგან სავოსტო მატარებელმა მოატანა სადგურ ნიგოითს; აქ მთელი ზღვა იდგა ნიაღვარისა. მატარებელმა ვეღარ შესძლო სვლა და გაჩერდა. მთელი ლიანდაგი სავსე იყო გარდი-გარდმო გახიდულ უშველებელი ხეებით, ურმის თვლებით, ფიცრებით და სხვ., რომელნიც იქვე მდებარე სოფლიდგან ჩამოეტანა. როცა მატარებელი შეჩერდა, საზარელი წივილ-კივილი მოისმოდა იმავე სოფლიდგან. ეტყობოდათ, იქაც წყალი შევარდნოდათ სახლებში, მაგრამ მატარებლიდგან მშველელი არავინ გამოჩნდა, რადგან შეუძლებელი იყო მატარებლიდგან გადმოსვლა.—მთელი ვაგონები წყალში დაცურავდა. გათენებისას წვიმამ იკლო და ძლივს დავინახეთ რკინის გზის ლიანდაგი და მიწა, მანამდე-კი ეგონა ზღვაში—გემში გვეგონა ჩვენი თავი!.

მეორე დღეს საშინელ სურათს წარმოადგენდა მთელი არე-მარე: ის—ის არის შემოსული სიმინდის ყანები ნიაღვარს წაელეკნა—მიწასთან გაესწორებინა; ზედ სხვა-და-სხვა პირუტყვი და შინაური ფრინველი დამხრჩვალი ეყარა, სოფლელები ფეხ-შიშველა დარბოდნენ და დაეძებდნენ წყლისაგან მოტაცებულ სხვა-და-სხვა ნივთეულობას. ჩვენი თვალით ვნახეთ, ნახევრად წყლით სავსე სახლები, საიდგანაც ქვაბები თასხავდნენ გარედ წყალს. ძილის დროს მოასწრო თურმე ნიაღვარმა და არ იცოდნენ, რა ექნათ თავ-ზარ დაცემულ ნამძინარევ ხალხს. ზოგი ხეებზედ ადიოდა, ზოგი—ბანზედ და თავს შველოდა ამ რიგად.

ბავშვები ზოგს სხვენში აეყვანათ, ზოგს სასიმინდეზედ და მთელი ღამე წვიმის ქვეშ გაეტარებინათ.

წინა დღით მშვენიერი ეზო-ყურეთი შემკული სხვა-და-სხვა ხეხილებით ეზოები დღეს წარმოადგენდა გავერანებულ არეს, გავსებულს ხერგით და ლოდებით!..

მეორე სავოსტო მატარებელი, რომელიც ტფილისიდგან მოდიოდა, სამტრედიაში შეეჩერებინათ, რადგან ნიგოითიდგან სამტრედიისაკენ თითქმის ოთხ ვერსამდე ლიანდაგი გაფუჭებული იყო. ტფილისიდგან მომავალ მატარებელს არტაანის პოლკი მოჰყავდა ბათუმში; რადგან მუშის შოვნა გაძნელდა ინჟინერ კარპოვიჩმა იმათ მიჰმართა და 6 აგვისტოს, დილიდგან საღამომდე მუშაობენ ორასამდე ჯარის-კაცი, მაგრამ ჯერ მაინც შეუძლებელია მოძრაობა. ხვალა,—ამბობენ,—ერთ მატარებლიდგან მეორეზედ გადასხდომა იქნებაო; ბათუმიდგან სავოსტო მატარებლის შემდეგ გამოსული სწრაფი მატარებელი ლანჩხუთშია გაჩერებული, რადგან იქით უფრო დიდ მანძილზე უფოიდა გაფუჭებული გზა. იმ მატარებელში, რომლითაც ჩვენ მოვდიოდით, ასამდე მგზავრი იყო—მეტად შესწუხდნენ იმ მივარდნილ სადგურზედ გაჩერებით, რადგან არავითარი სანოვაგე არ მოიპოვებოდა, არც თვით სოფელში—ისინიც მეტად დაზარალდნენ. ამიტომ მგზავრებმა მთავარ-მართებელს და გზათა უფროსს აცნობეს თვისი გაჭირვება, საღამოთი განკარგულება მოვიდა,—სამტრედიიდგან გამოგზავნეს სანოვაგე. მანამდი-კი, როგორც იყო, 15 ბატი იშოვეს—მოხარშეს და ხალხს დაურიგეს.

მგზ. ტრ. ინასარიძე

—

P. S. მეორე დღეს, 7 აგვისტოს, ხალხი მოუთმენლად ელოდა გზის გაწმენდას. დილის ათ საათზედ მოვიდა კიდეც სამუშაო მატარებელი სამტრედიიდგან, როგორც ზემოთა ვსთქვით, ორასამდე ჯარის-კაცით, იმათ განაგრძეს ბათუმისაკენ გზის კეთება, ხოლო ჩვენ გვახარეს „გზა გაკეთებულიაო“ და მგზავრები ერთმანეთს ულოცავდნენ, ამ მიყრუებულ ადგილს მოშორდებითო. მალე მატარებელმა სამტრედიას მოგვიყვანა.

გზა-და-გზა იმავე სურათს ვხედავდით, რაც ნიგოითში, ე. ი. ყველგან წყლისაგან წალეკილ ნათესს მინდვრებს...

სამტრედიაში რამდენსამე მატარებელს მოეყარა თავი. ბუფეტში ტევა აღარ იყო. აქვე არიგებდნენ გზათა უფროსის განკარგულებით ბილეთებს უფასო სასმელ-საჭმელისათვის,—გიდრე მოძრაობა განახლდებოდა.

სამტრედიამდე წავიკითხეთ შემდეგი განცხადება: „დიდ-წყლობისაგან ს. [illegible] სა და სამტრედიას შუა მდ. [illegible]-წყალზედ ხიდი შერყეულა, [illegible] მატარებელი შეჩერებულია“. ამ ამბავმა ხალხში ლაზღანდარობა(?) დაგვადოთა, თუმცა ბევრ ხანს არ ველოდით—სულ სამი საათი, რის შემდეგაც კვლავ დაიძრა მატარებელი ტფილისისაკენ.

დიდი წვიმები, ნიაღვრები, თითქმის ყვირილამდე ყოფილა, თუმცა ზევით და ზევით უფრო ნაკლები იყო.

მგზ.

---

† ნატალია ალექსანდრეს ასული ხოფერია

(ნეკროლოგი)

პირველს ამ თვეს უდროვოდ გამოესალმა წუთის სოფელს ყოველ ღირსებით შემკული ნატალია ალექსანდრეს ასული ხოფერია. განსვენებულმა 1900 წელს დაამთავრა კურსი ქუთაისის გიმნაზიაში და მოჰკიდა ხელი მასწავლებლობას, მაგრამ ერთის წლის შემდეგ თავი გაანება ამ ხელობას ავადმყოფობის გამო. ძლიერ სწუხდა, რომ ვეღარ შესძლო სამსახური თავის ქვეყნისა ამ ყოვლად პატიოსან ასპარეზზედ. ამ მწუხარებამ თან და თან უფრო შეიპყრო და ბოლოს სამუდამოთაც გააქრო მისი სიცოცხლე და თან ჩაატანა საფლავში მოუკვლელი წყურვილი ქვეყნის სასარგებლოდ მუშაობისა.

ბორჯომში, სადაც მიიცვალა განსვენებული, შეიკრიბნენ მისი ტოლნი და ნაამხანაგარნი და ხელით მიასვენეს კუბო რკინის გზის სადგურამდე. ბორჯომის მთელმა ქართველმა საზოგადოებამ პატივი სცა მიცვალებულს და სამის ვერსის მანძილზედ გააცილა. ხაშურშიაც დიდი საზოგადოება დაჰხვდა უდროოდ გარდაცვალებულის ქალის გვამს, უფრო მამის მეგობრები, ნათესაობა და მოკეთენი. ასევე იყო ახალ-სენაკის სადგურზედაც, სადაც დიდ-ძალი საზოგადოება ამოვიდა ფოთიდგან. ტოლ-ამხანაგებს გარდა გულამოსკვნით სტიროდნენ იმ უდროოდ გარდაცვალებულს მახლობელნი და ნათესავნი.

სულ გვირგვინების რიცხვი იყო სხვა-და სხვა ადგილებიგან თხუთმეტამდე. სოფ. შხეფში, სადაც დასაფლავება იყო დანიშნული, წირვა შეასრულა ხონის მონასტრის წინამძღვარმა, არქიმანდრიტმა სიმონმა. პანაშვიდის შემდეგ გრძნობით სავსე სიტყვა წარმოსთქვა რაჟ. გამსახურდიამ.

ასეთის კარგად მომზადებულისა და განვითარებულის ადამიანის უდროოდ დაკარგვა ჰემმარიტად დიდად საგრძნობელი დასაკლისია ჩვენისთანა ხალხისათვის. საუკუნოდ იყოს ხსენება მისი!

ხაკო უჩარდია.

ფელეტონი

შეურაცხყოფილი

(სურათი გურიის ცხოვრებისა)

(ვუძღ. სპ. მცირიშვილს)

I

თეიმურაზ ჩასუქებულაძე მართლა რომ ჩასუქებული, შეძლებული მამულის პატრონი გლეხი იყო სოფლის პირობაზე. სიღარიბეში გამოზრდილს, სკოლის კარები სიზმრადაც არ უნახავს, მაგრამ დროთა ბრუნვამ და ცხოვრების ჩარხის უკუღმა ტრიალმა, სიმდიდრის შეძენის მხრივ ნელ-ნელა წასწია წინ. არამც თუ მის სოფელში, მახლობელ სოფელშიაც აღარ მოიპოვებოდა ისეთი შეძლებული და ფულის პატრონი მემამულე, როგორიც იყო თეიმურაზ ჩასუქებულაძე. ამიტომაც იყო, რომ თეიმურაზს და მის ოჯახობას ყველა დიდი კაცი: თავადი, აზნაური, ჩინოვნიკობა, სამღვდელოება, ვაჭარი თუ სხვა წარჩინებული კარგად იცნობდნენ და სალამს მოწიწებით აძლევდნენ. ალბად თეიმურაზისგანაც გამოელოდნენ რამე, თორემ, აბა, ისე ვინ შეხედავდა ზედ ყოვლად უშნო, მაიმუნის მზგავსს, რუმბივით გასიებულ, შავგვრემან, წვერ ულვაშ აბურძგნულ, ორის ადლის სიგრძე ჩასუქებულაძეს!..

დიაღ, ყველა ზემოთ ჩამოთვლილნი, ასე თუ ისე, მომადლიერებული ჰყავდა თეიმურაზს, მაგრამ სამაგიეროდ ვერაფერი მეზობლობა ჰქონდა მის მეზობელ ღარიბ გლეხებთან. იმათ ყველას ერთობ სძულდათ თეიმურაზი და მისი ოჯახობა. ამის საბუთიც ჰქონდათ, თორემ უდანაშაულოდ, უმიზეზოდ, ადამიანი ადამიანს ძნელად შეიძულებს!.. მერმე კიდევ კარის მეზობელს!! არა ერთი და ორი მეზობელი აუტირებია თეიმურაზის მწვეტიან კლანჭებს!.. არა ერთი და ორისათვის გამოუწოვია გაუმაძღარ სვავს თავის გესლიან ისრით მეზობლების წმინდა სისხლი!.. არა ერთი და ორი აუტირებია მის უღიერ ნამთავნიან ვალის გადახდას!.. ესეც რომ არ ყოფილიყო, სიმძულვარის დასათესად ისიც კმაროდა, რომ არც ერთ გლეხს მიწა აღარ შეეძლო ეყიდა, ყველა, თითქმის მთელი სოფელი თეიმურაზმა მევალეებისაგან მუქთად ჩაიგდო ხელში. აი მაგალითად: არავის თეიმურაზი ფულს ისე არ ასესხებდა, თუ მიწას, სახლს ან სხვა რამე კარგ ფასად ღირებულ ნივთს გირაოთ არ აიღებდა. ფულის გადახდის ვადა რომ მოახლოვდებოდა, თეიმურაზი რომელსამე ქალაქში გიემგზავრებოდა, რომ ამით მევალეს ვალის გადახდა ვადაზე გადასცილებოდა და პირობა თავის ძალაში შესულიყო!!. ერთი დღე რომ გადასცილდებოდა, საკმარისი იყო. მისს სიხარულს საზღვარი არ ჰქონდა. ვერაფერი ხვეწნა-მუდარა იმაზე ვერ იმოქმედებდა. ასე და ამ რიგად გაისივა თეიმურაზმა კინჩხი!.. აბა, პატიოსანის ოფლის ღვრით ჩვენში ძნელად რომ ვინმე გამდიდრებულიყოს!

ამიტომაც იყო, რომ ყველა მეზობელს გველივით სძულდათ... თუმცა რამდენიმე პირმოთნე ამათშიაც გამოერეოდა ისეთი, რომ მოწიწებით თავყანს სცემდა თეიმურაზის უადამიანობას.

ერთხელ, ერთმა მისმა მეზობელმა, სილიბისტრო მსხალაძემ ეზოში არ გადაუშვა თეიმურაზი.

— რეიზა აწი, შენ თუ არ გინდა ჩვენი მეზობლობა, შენ თუ არ მაგდეფ კაცად, არც მე მინდა შენი არაფერი!.. შენ თუ ადამიანის სისხლი გქონდეს, იმ დღეს რომ მანეთიანი გადამახდიე ორ ძირ სამარგელ სიმინდში, იმას არ იკადრებდი!.. ქვეყანა ხომ არ დაქცეულა, რა უყოთ ყაზილარს ელანძე ურა *) ხარი გამიექცა!.. რა გაგიფუჭდა იმდენი, რომ სინამდი არ ამავალებიე, ისე ხარი არ დამახსენი და ხეზე აკრულს შიმშილით სული კინალამ ამოხადე?!. მარა ჩვენისთანა ღარიბ მეზობლებს შენ კაცად აღარ აგდებ, ერთი ვინმე მდიდარი ყოფილიყო, მაგას თუ უზამდი?! რაკი ასეა, მეც ვეცდები სამაგიეროის გადახდას. მე გთხოვ, დღეიდან ჩემს ეზოში სიარულს თავი დაანებო. ეგერ შარა და იარე ზეთ. რავა, ვეღარ ცაძეხი თუ?! თელი ჩვენი სოფელი შენ ჩეიგდე ხელში და ახლა მე აღარ მაყენეფ ამ ერთ ნაწკვეა მიწაზე?!.

— არ გაგიშობ ჩემს ეზოში და რა გინდა ახლაო?—ეუბნებოდა გულმოსული სილიბისტრო მსხალაძე თეიმურაზს, როცა უკანასკნელი სილიბისტროს ეზოით საზოგადო შარაზე აპირებდა გასვლას.

— ხომ ასე? მე შენ გიჩვენებ, თუ თეიმურაზი ვარ, როგორ უნდა გზის გადაღობვა. კაცი აღარ ვყოფილვარ, თუ არ განანე შენი თავხედობა,—დაექადნა თეიმურაზი და უკან გამობრუნდა. თეიმურაზ ჩასუქებულაძის ეზოდან საზოგადო შარაზე მეორე გზაც მიდიოდა, მაგრამ შორს მოსავლელი იყო და ამიტომ გადააპირდაპირა თეიმურაზმა, მაგრამ რაკი აღარ გაუშვეს, რა ძალა ჰქონდა, უკან გამობრუნდა; დაექადნა-კი:

— თუ ქუდი მხურებია, ისე გაგიხდი საქმეს, რომ ცივი კურცხლით ტიროდე და ამას ამბობდე: რა მიჭირდა, ჩემს ძეს და მომავალს თეიმურაზისა ფეხი ებანა და აგი არ მექნაო!

დაპირება ასრულდა კიდეც. მეორე დღესვე გაირღვა სილიბისტრო მსხალაძის ეზოში ღობე, ბოქაულის და მამასახლისის მეთაურობით, და გავიდა საურმე გზა.

— როგორ ბედავ, ყაძახო, რომ კაცს გზაზე ხდები და არ უშვებ?!—უყვირა ბოქაულმა ბრალდებულს.—კიდევ გაგიბედნია მეორეჯელ და მე ვიცი შენი წამალი!.. ისეთ ალაგას ამოგაყოფინებ თავს, რომ ცის სინათლე ვერ ნახო, იცი?! საცალფეხო გზა აღარ გინდოდა, ეხლა კი საურმე გზა იქნება შენს ეზოში და, თუ კარგი ბიჭი ხარ, კიდევ დახვდი შენებურად,—ცხარობდა ბოქაული.

სილიბისტროს პირში ნერწყვი გაუშრა, სისხლი თავში აუვარდა. რა ექნა, რა ეთქვა, აღარ იცოდა.

— კი, ბატონო, მარა აქ სხუმის როის იყო გზა, ახლა რომ...

— კიდევ ლაპარაკობს! გაჩუმდი მეთქი, თორემ ამას ჰხედავ?!..—უჩვენა მათრახი.—ზურგში რომ მოგხვდება მაგრად, მაშინ ისწავლი, როგორ უნდა უფროსთან ქცევა!.. სვოლოჩი ტაკიე!.. კაცს გზაზე აღარ უშვებენ. მე თქვენ გასწავლი ჭკუას,—ჯავრობდა ბოქაული და თვალებს ქორივით აბრიალებდა.

სილიბისტრო მსხალაძე ცხადად ჰხედავდა, რომ აქ ვერაფერს გახდებოდა, ამიტომ გადასწყვიტა სასამართლოსთვის მიემართა და ამ მოსაზრებით გაბრაზებული შინისაკენ გაეშურა. ხოლო ბოქაული, მამასახლისი, მწერალი და სხვა ამალა თეიმურაზ ჩასუქებულაძისას წაბრძანდნენ სადილის საჭმელად.

II.

თეიმურაზს ჩინებული სადილი დაემზადებია ძვირფას სტუმრებისათვის. იმის სიხარულს საზღვარი არ ჰქონდა.

— აუსრულე თუ არა ყაზახს დაპირება,—ამბობდა გულში თეიმურაზი და მოსამსახურეებს აჩქარებდა, რომ სადილი ჩქარა მოეტანათ.

— გადირია, ბატონო, ხალხი, გადირია სტორეთ,—ამბობდა მხრების აწევით სახლში შესვლის დროს მამასახლისი და თან ბოქაულს ხმალს ხსნიდა, რომ სადილი [illegible] თავი ხა[illegible]

— გა[illegible] რომ ც[illegible] ჩვენიათ [illegible]

ჩქარა [illegible] ოჯახობ[illegible] და პატ[illegible] ხიარულ[illegible] ბევრი [illegible] მოითქვ[illegible] იყო, თ[illegible] უფროს[illegible] გლეხებ[illegible] გი“ და[illegible] ზოგი ა[illegible] ში ეკზ[illegible] ნება მ[illegible]

სადამ[illegible] რულდა[illegible] დან წა[illegible] სახლის[illegible] ვეს, გუ[illegible] რეს და[illegible] რომ გ[illegible] ნამ ცხ[illegible] აქ მოე[illegible] ლის ს[illegible] შეკაზმ[illegible] წარმოი[illegible] ცხენი, საუკეთ[illegible] აღარსა[illegible] უზარმა[illegible]

*) ურა—გაუხედნელი, გამოუქნელი.

რუსეთი

სენატმა განმარტა, რომ უფროსს ცოლ-შვილის ოჯახში ნება აქვს განუყრელ წევრთ ნება არ მისცეს პასპორტი აიღონ და წავიდნენ ოჯახიდან. ამ განმარტებას ისა აქვს საფუძვლად, რომ ოჯახი არ გადარიბდეს და შეიძლოს პირნათლად გადახდა ყოველ-გვარის ბეგრისა და ხარჯისა. რასაკვირველია, იმ დაწესებულებამ, რომელიც პასპორტს აძლევს, კარგად უნდა გაარკვიოს, შესაძლოა თუ არა ოჯახის ამა თუ იმ წევრის წასვლა ოჯახიდან სამუშაოდ და საშოვრად, ან ოჯახის უფროსი რამდენად სამართლიანად თხოულობს, რომ ოჯახიდან არ წავიდეს წევრი, ხოლო თუ წასულა, ოჯახს დაუბრუნდეს.

— საპენსიო კასსა რკინის გზების მოხელეთათვის მხოლოდ 1894 წელს დაარსდა. ამ მოკლე ხანში იმდენი ფული ვერ შესდგა, რომ რიგიანი პენსია უძლეოდეთ უკვე დიდის ხნის ნამსახურთ. ამიტომ გზათა სამინისტრომ სთხოვა სახელმწიფო საბჭოს ათის მილიონის გადადება საპენსიო თანხის გასაძლიერებლად. ამ 10 მილიონის გულისთვის გზათა სამინისტრო უარს ამბობს, ოღონდ ეგ ფული მოგვეცით და ხელს ვიღებთ იმ 400,000 მანათზედ, რომელიც ყოველ-წლივ უნდა მოგვცემოდა 50 წლის განმავლობაში დათხოვნილ მოხელეთა დასაჯილდოვებლად და გარდაცვლილთა ოჯახის უზრუნველ-საყოფელად.

— გერმანიიდან შემოუტანიათ რუსეთში შარშან 3 მილიონ მანათის წიგნი, ხოლო რუსეთიდან გაუტანიათ გერმანიაში ნახევარ—მილიონ მანათისაზედ ნაკლების ფასისა, სახელდობრ $425^1/_2$ ათასის მანათისა.

— ვლადიმირის გუბერნიაში ძალიან გავრცელებულია საქონლის საკვებ ბალახის თესვა, სულ ცოტა, 75 სოფელმა შემოიღო იონჯის კოინდრისა და სხვა საკვებ ბალახის თესვათ.

— 31 ივლის უნდა ყოფილიყო კრება ყაზანში იმ სკოლების მასწავლებელთა, რომელნიც ასწავლიან არა რუსთა სკოლებში: ყოველივე მზად იყო და კრება უნდა დაწყებულიყო, მაგრამ უცებ გამოვიდა ბრძანება გადაიდოს კრებაო.

— ვილნოს სწავლა-განათლებისათვის მზრუნველმა მიჰმართა საერო სკოლების დირექტორებს, აღმოაჩინეთ შემწეობა, რომ ეს ჩვენი ჩრდილო-დასავლეთის მხარე მესწავლილ იქმნას ეთნოგრაფიისა, ისტორიულისა, არქეოლოგიურისა და ლინგვისტიკის მხრივაო.

—-ვლ. კოროლენკოს 50 წლის დაბადების დღესასწაული ჯერაც არ გათავებულა. გაზეთებში ჯერ კიდევ იბეჭდება სია იმათი, ვინც მიულოცა სიჭაბუკ მწერალს დღესასწაული. კოროლენკოს პატივსა სცემენ სექდემბრის ერთ-ერთს კრებაზე პეტერბურგის იმ პედაგოგიურს საზოგადოებაზედ, რომლის

ერთი კომისიაც უმინსკის სახელს ატარებს.

— 3 აგვისტოს მოსკოვი დღესასწაულობდა ელექტრონის ტრამვაისათვის რელსების დაწყობის დღეს.

— იუნკრების გაფიცრება წელს 9 აგვისტოსათვის არის დანიშნული, ისე იგი დღეგანდელ დღისათვის.

— ქალაქმა პეტერბურგმა გადაწყვიტა დააარსოს ახალი (რიცხვით მეცამეტე) სამკითხველო ოსტროვსკის სახელობაზედ. სამკითხველოს მოუნდება 5 ათასი მანეთი.

— ეკატერინოსლავის სამაზრო საერობო გამგეობამ ბეჯითად განიზრახა ტელეფონის გამართვა მთელს მაზრაში. ტელეფონი ისე უნდა გამართოს, რომ შეეძლონ ისარგებლონ მემამულეებმაც, ქარხნის პატრონებმაც და სხვა კერძო კაცებმაც. გამგეობა აგროვებს საჭირო ცნობებს და სთხოვს ყველას, ვისაც სურს ტელეფონით ისარგებლოს, შეატყობინოს თავისი სურვილი. მხოლოდ მაშინ გადაწყდება, რა დაუჯდება თითოეულს აბონენტს ტელეფონი, როცა საერობო გამგეობას ეცოდინება რიცხვი აბონენტებისა.

— ხარკოვის უნივერსიტეტთან შარშან პირველად დაარსდა ქალთა სამეურნეო კურსები. პირველს წელს ნაკლებად იყვნენ მსმენელნი; წელს კი ბევრს შეუტანია თხოვნა კურსებზედ მიგვიღეთო. ერთობას გადაუწყვეტია დაარსოს სტიპენდიები ამ კურსებზედ შემსვლელთათვის.

— მემამულე ამელუნგს სარატოვის გუბერნიაში ფული მიუცია სესხად დიდის ხნის ვადით უსარგებლოდ გლეხებისათვის ერთის დიდის ნაჭრის მამულის გამოსასყიდად საგლეხო ბანკიდან, სახელდობრ 513 დესეტინისა. ეს მამული გლეხებს ბანკმა ჩამოართვა, რადგან ვადაზედ შესატანი ფული დროზედ არ შეიტანეს. გლეხებმა დიდი მადლობა გადუხადეს მემამულეს.

— ქალაქმა პეტერბურგმა გადადო სამეურნეოს ხარჯთ-აღრიცხვით საერო-განათლების საქმისათვის 1,664,000 მან., 83 ათასის მანათით მეტი, ვიდრე შარშან.

უცხოეთი

საფრანგეთი, (ემბერთა საქმე). მეოთხე სხდომაზე გამოჰკითხეს ექსპერტებს ქალბატონ ემბერის ძმებისა და არყიფილ ძმათა კრაუფორდების ხელთნაწერის მსგავსების შესახებ.

ვექილნი: ლაბორი, პესსი და კლიუნე სცდილობენ დააბნიონ ექსპერტები საწინააღმდეგო საპასუხო სიტყვებით. როდესაც რიგი მიდგა ექსპერტ მტეინზედ, ფრედერიკ ემბერმა იკითხა, — მტეინი სამინისტროს მოხელე ხომ არ არისო, რაზედაც უპასუხეს, — დიახ, სამინისტროს მოხელეაო. ფრედერიკ ემბერმა წინააღმდეგობა განაცხადა მთავრობის მოხელის ექსპერტად მიწვევის გამო, რადგან ეს

პრიცესი მარტოოდენ სასჯულო საქმეთა მინისტრ ვალდეკ-რუსოს სურვილისამებრ იქმნა დაწყებულიო. შემდეგ შეეკითხნენ ნაითონილ ნოტარიუსს ბ-ნ დიუპუის, რომელთანაც ვითომ სამჯერ ყოფილან ძმ. კრაუფორდნი და სამჯერვე მოუნდვიათ ვექილობის შედგენა. ეს მომხდარა 1896, 1900 და 1901 წ.წ.

სასამართლოს პრეზიდენტი (სთხოვს რომენსა და ემილია დორინიაკებს ფეხზე წამოდგომას; ორივენი ადგნენ): ვინ იყვნენ იგინი, რომელნიც თქვენთან მოდიოდნენ?

დიუპუი. ჩემთან მომსვლელთაგანი აქ მხოლოდ რომენი მეცნაურება.

პრეზ. თქვენ სცნობთ რომენს?

დიუპუი. დიახ!

პრეზიდენტი. რომენი ხომ 1896 წ. კუნძულ მადაგასკარზედ იყო? (დამსწრეთა შორის სიცილი ასტყდა).

დიუპუი. სწორედ ის იყო ჩემთან!

პრეზიდ. ნამდვილად?

დიუპუი. დიახ, ნამდვილად; მხოლოდ ემილია დორინიაკი მე არ მახსოვს და არც ვიცნობდი ამედ...

პრეზიდ. თქვენ არა სცდებით?!

დიუპუი. არა!

რომენ. მე გავემგზავრე მადაგასკარისაკენ მთავრობის მინდობილობით (სიცილია). დიახ, დიახ, ნუ გიკვირთ! მე ვმოგზაურობდი იქ კუნძ. მადაგასკარის უფროს ბრძოლმეზებელთან ერთად, რომელიც ჩემი კარგი მეგობარია.

სასამართ. პრეზ. აჰაა!..

რომენი. მე დავიბადე მდ. გარონნის ნაპირებზედ და ძალიანაც მეტყობა, რომ ამ ქვეყნის შვილი ვარ. და როგორ ვეტყოდი დიუპუის, — ამერიკელი კრაუფორდი ვარ მეთქი, მისს ყურს ეს სიტყვები ისე მოხვდებოდა, როგორც ზარბაზნის ხმა! (ხანგრძლივი ხარხარი საზოგადოებაში)

დიუპუის შემდეგ, რომელიც თავისს ჩვენებას უცილობელ ჭეშმარიტებად აღიარებს, მისი კონტორის გამგე დეგეც გადაჭრით აცხადებს, — რომენი თუ ადრე არა, 1900-სა ან 1901 წელს მაინც იყო ბაიონში კრაუფორდის სახელითაო.

შემდეგ სასამართლომ ჩვენება სამოურთვა საფოსტო უწყების მოხელეთა, რომელნიც ამტკიცებდნენ, რომენი იღებდა წერილებს, რომელიც ფოსტაში მოდიოდა კრაუფორდის სახელზე და რომელიც თვით პატრონს უნდა მოეკითხნაო.

რომენი, თუმცა წინასწარ გამოძიების დროს უარჰყოფდა, — არავითარი წერილები არ მიმიღია ამ ნაირ ადრესითაო — გამოტყდა, რომ მართლა მისდიოდა ამ გვარი წერილები, მაგრამ არა ჰსურდა მაშინ გამოტეხილიყო თავის საყვარელ არსების, ქ-ნ დარვალოს წინაშე, რადგან თუ ასე არ მოქცეულიყო — მიჯნური ეჭვს აიღებდა და ეს ეჭვი კი სახელს გაუტეხდა, როგორც მიჯნურის თვალში, ისე საზოგადოებაშიაც. (დიდი სიცილ-ხარხარი). „მე კრაუფორდების სახელობაზედ წერილებს კი არა ვიღებდი, არამედ მიწერ-მოწერა მქონდა ერთ ქალთან, რომელსაც არავითარ ამ ქვეყნიურ დიდებისათვის ჩირქს არ მოვსცხებდი (სიცილია). ამასთანავე უნდა მოგახსენოთ, რომ არსებობს ერთი ვინმე, რომელიც გასაკვირველად მგავს (კიდევ სიცილია).

ცოტა ხნის შესვენების შემდეგ გამოუძახეს სახელმწიფო საბჭოს წევრად ყოფილს ჟაკენს; ეს კაცი ქ-ნ ტერეზა ემბერის ახლო მეგობარი ყოფილა. ჟაკენი მოჰყვა იმის შესახებ, თუ როგორ გაიცნო ქ-ნ ტერეზა ემბერი განსვენებულ სასჯულო საქმეთა მინისტრ ემბერის მეოხებით, და განაცხადა — წინად არასდეს ეჭვი არ აღმძვრია მემკვიდრეობის არსებობაზედ, მაგრამ, როცა მივხვდი ჩემს შეცდომას, მაშინვე სამსახურიდგან გადადგომის ქაღალდი შევიტანეო.

მახლობელი მოწამე ლანგლუა ამბობს, — ისე დამარწმუნეს, რომ მზად ვიყავ ფიცი მიმეღო კრაუფორდების ნამდვილად არსებობის შესახებაო. ლაბორი პასუხს აძლევს...

ლანგლუა. დიახ, მე ეს ბეჯითად მწამდა!

ლაბორი (გაკვირვებით). მერე რა! კრაუფორდები ნამდვილად არსებობენ!

სასამართლოს პრეზიდენტი. ვსთქვათ რომ ასეა, მაგრამ სად არის 100 მილიონი ფრანკი და მისი მემკვიდრეობა?!

ლაბორი. ქ-ნ ემბერს ჰსურს გადაუხადოს ვალი ყველა მოვალეებს. მე მგონია, ეს სურვილი ვალის გადახდისა რამე უნდა ჰლირდეს!

შემდეგ მოისმინეს ჩვენება აგენტ დელამერისა და რამდენისამე სხვა მოვალისა. პრეზიდენტი ეკითხება ფრედერიკ ემბერს, — გინახავთ როდისმე ანდერძის დედანი მოხუცთ კრაუფორდთა თუ არა?..

ტერეზა. (მოუთმენლად, — წამოხტება და აწყვეტინებს სიტყვას სასამართლოს პრეზიდენტს). მე ვთქვი, რომ ვილაპარაკებ მხოლოდ მაშინ, როდესაც საჭიროდ დავინახავ. მე განვაცხადე, რომ ორთავე მხარის კამათის შემდეგ დავასახელებ ნამდვილს სახელებს კრაუფორდებისას და გაჩვენებთ მილიონებსაც-მეთქი! დიახ, ვსთქვი და გავათავე!.. მე უკვე 15 თვეა დაპატიმრებული გყევართ, საქმის გამოუძიებლადა და განურჩევლადა. ამ ხნის განმავლობაში მე დავვაადდი... თქვენც შეგიძლიათ ეხლა მოთმინება იქონიოთ და მომიცადოთ... მე მითქვამს და ვიტყვი, რომ აქედგან მართლმსაჯულების მიერ ერთხმად გამართლებული გავალ! (აღელვებული) ბ-ნნო მსაჯულნო, მომიხედეთ გარშემო, შემოხედეთ, დაკვირდით ჩემს პირისახეს, [illegible] ეს ქმნება იმ ქალს, რომელმაც [illegible] რა 100 მილ. ფრანკი?..

პრეზიდენტი ზარს უკრავს და სცდილობს გააჩუმოს; ტერეზა არ ჩუმდება და განაგრძობს) ვინ არის ქურდი? მე თქვენ ჩქარა, ძალიან ჩქარა დაგიმტკიცებთ ჩემს სამართლესა და პატიოსნებას, ეხლა-კი მეტი აღარ შემიძლიან.

პრეზიდენტი. მე ვეკითხები ფრედერიკსა და არა თქვენ!

ფრედერიკ ემბერი. მე ეხლა არა მსურს ლაპარაკი და არც ერთ ეხლა მოცემულ კითხვებზედ არ მინდა გიპასუხოთ! (დამსწრე საზოგადოებაში ყვირილი და ალიაქოთი ასტყდება). შეეკითხნენ რანტიეგაარს, რომელმაც აჩვენა, რომ ნამდვილად მისცა ემბერებს სესხად 800,000 ფრანკი. შემდეგ ამისა სასამართლოს სხდომა შესწყდა.

ნარევი

ამ თვეში სრულდება ლ. ნ. ტოლსტოის 75 წლისა. „რუსკ. ვედ.“ ი ამბობს ამის შესახებ:

იმედი უნდა გვქონდეს, რომ დიდებული მწერალი მიეგებება ამ დღეს, ღირსშესანიშნავს როგორც მისთვის ისე მთელად განათლებულის ქვეყნისთვის, ისევე მხნედ და ჯან-საღად, როგორც იყო ამ უკანასკნელს დროს. თუმცა ამ ბოლოს დროს სამჯერ მძიმედ გახდა ავად, ამ ზამთარსაც ლოგინად ჩავარდა, ტოლსტოი მაინც გამობრუნდა, გამოსადდა და შეირჩინა ჯანდონე. ვინცა ჭნახა ამ ცოტა ხანში ჩვენი მწერალი, ყველანი ამბობენ, რომ ამ ზაფხულს ტოლსტოი ძალიან კარგად არისო. ბევრს თურმე მუშაობს, ყოველ-დღე დილიდან 2—3 საათამდე. როცა წერის გუნებაზედ არ არის, კითხულობს იმ მასალებს, რომელიც გამოადგება თვისთა თხზულებათათვის. მუშაობის შემდეგ ტოლსტოი ცხენით დასეირნობს და თან ჰფიქრობს, როგორ და რა თხზულება დასწეროს. ნასადილევს მხცოვანი მწერალი ერთობა ოჯახში, მეგობართა შორის და იმათთან არის, ვინც „იასნაია პოლიანაში“ მიდის და რამ მძიმე საქმე აქვს იმასთან. ამ ზაფხულს ტოლსტოიმ ბევრი იმრომა თვისის მოთხრობის „ჰაჯი-მურატისათვის“. თან მოთხრობას სწერდა და თან იკვლევდა იმ მასალას, რომელიც ნიკოლოზ I-ის დროს შეეხება. ამის წინადვე გაათავა თავისი წერილი „ქრისტეანული მოძღვრება“, რომელიც მალე უნდა დაიბეჭდოს. სულიერი ძალ-ღონე ტოლსტოისა სრულიადაც არა სუსტდება: იგივე ძლიერება აზრისა, გრძნობისა, შე-

მაგრამ ამაოდ, ცხენი აღარსად სჩანდა.

— ალბად, ბაწარი გასწყვიტა და გაღებულ ჭიშკარში გადაერიაო, — სთქვა თეიმურაზმა.

მეტი გზა აღარ იყო, ბოქაულისათვის სხვა ცხენი უნდა ეშოვნათ; ამიტომ მამასახლისმა იქვე მდგომ ნაცვალს სიმონ ხელაძეს უბრძანა, რომ ჩქარა მეზობელ სამსონ შაქრაძისათვის გამოერთმია და მოეყვანა. ნაცვალიც ფიცხლავ გაექანა სამსონ შაქრაძისას ბრძანების აასრულებლად. მაგრამ ცხენი უკვე შეკაზმული დაუხვდა. სამსონს ცოლი ჰყავდა ძლიერ ავად და ის იყო ფერშლის მოსაყვანად მიდიოდა.

სამსონმა ცივი უარი უთხრა.

— ხომ არ გადირიე, ქალი მიკვდება და როგორ შემიძლია, ცხენი გათხოვო, ფერშალი ხომ ფეხით არ წამუა, ხუთი ვერსიაო, — ეუბნებოდა სიმონს სამსონი.

— კაცო, ხომ იცი მაგენის ამბავი, შენც გაგიჯავრდებიან მაგიზა და მეც. იშოვე როგორმე სხვაგან — ევედრებოდა ნაცვალი, მაგრამ სამსონს ხმაც არ ამოუღია, ცხენს მოახტა და გასწია ფერშლის მოსაყვანად.

მამასახლისმა რომ ნაცვალი ცარიელი მომავალი დაინახა, ბრაზით აენთო:

— რა ქენი, ცხენი რა უყავ?!

— ქალი ყოლებია შეწუხებული, რომ მიველი, ცხენი შეეკაზმა კიდეც და ფერშლიზა მიდიოდა; ბევრი ვეხვეწე, მარა...

— რა მარა, შე მხეცო, — შეჰყვირა მამასახლისმა, — ცხენი შინ ჰყავდა და არ მოიყვანე? როგორ გაბედე, შე მუტრუკო, — უჰყვირა გაბრაზებულმა და ზედიზედ ორი პანღური ამოჰკრა და მათრახიც მოუქნია, მარა ნაცვალი იმდენზე მოშორდა მამასახლისს, რომ მათრახის წვერი ოდნავ ზურგში მოჰხვდა.

— მამასახლისო! აღარ გვინდა, თავი დაანებე, აგერ ჩემი ცხენით წაბრძანდებაო, — უთხრა თეიმურაზმა მამასახლისს და ფიცხლავ ბიჭს თავის ლურჯა გამოაყვანია.

სიმონს შეურაცხყოფის მიყენებისაგან სახე აენთო. თვალებზე ცრემლები მოადგა, უცებ ნაცრის ფერი დაედო, გაფითრდა. გული ყელში მოებჯინა. გადასწყვიტა, მივარდნოდა მამასახლის და იქვე მიწასთან გაესწორებინა უდანაშაულოდ შეურაცხყოფისათვის და მით გული დაემშვიდებინა. მაგრამ შესდგა, მოთმინება იქონია. ორმოცის წლის კაცი იყო და ასეთი შეურაცხყოფა მისთვის ჯერ არავის მიეყენებინა.

— არა, რა დაუშავე მაგ უსინდისოს, მაგ უნამუსოს. რა ვაწყენინე, რომ მომვარდა და ტყულა უდანაშაულოდ საზოგადოებაში შემარცხვინა. ეხლა კაცი გავზდილვარ, წვერი გამითეთრებია, რომ მახსოვდეს, ჩემდა გლახა სიტყვა არავის უთხრობია, ამან-კი ვითომ მისი ბიჭი ვიყავი, პანღური მომკრა, მათრახიც-კი მომიქნია! ფუი ჩემს სიცოცხლეს!..

სიმონს გული აუჩვილდა.

— არა, რათ მინდა აგი თოფი, მეტად თუ ვერ მევიხმარ (სიმონს თოფი, როგორც სამსახურის კაცს, თან ჰქონდა, ეხლა-კი იქვე ხეზედ იყო მიყუდებული), ვესრვი და მაქვე ჩავაძაღლებ მაგ წუნკალს.

სიმონმა თოფს ხელი დაავლო, თითქოს ესეც იყო ნათქვამი სისრულეში მოჰყავდა; მაგრამ ხელებმა კანკალი დაუწყეს. თოფი ძირს დაუშვა.

— უბედურო ჩემო თავო, ქათმის დაკლა მეზარებოდა და ახლა კაცის სისხლი უნდა დავღვაროო?! არა, ღმერთმა დამიფაროს. ეს რა გევივლე გულში მე, საწყალმა? განა სხვა ფრივ არ შეიძლება გადახდა? ქვეყანაზე ზაკონია და სამართალი. უჩივლებ ჯერ პრისტავთან, დიახ პრისტავთან უჩივლებ, მაგ უსინდისობიზა უსათუოდ დასჯის. შეურაცხყოფას-კი არას გზით არ შევარჩენ. ჩემდა ხომ არ მეისპობა სამართალი?! თუმცა გასაკვირიც არ არის, ჩემისთანა უბედურს, რომ ყურადღება არ მიაქციოს არავინ!..

არც-კი შეუნიშნავს, როგორ წავიდნენ თეიმურაზის სტუმრები, ან როგორ დაბნელდა. უცებ გამოერკვა, თოფი მხარზე გაიდვა და ნელის ნაბიჯით ფიქრებში გართულმა სახლისაკენ გასწია. ცოლმა რომ სიმონი ასე დაღვრემილი დაინახა, შიშის ზარი დაეცა.

— კაცო, რა დაგემართა? ავათ ხომ არა ხარ, კაცის ფერი რომ აღარ გაქვს, — ეკითხებოდა გულგახეთქილი.

— არა, ავათ არ ვარ, რაცხა ისე ვარ უქეიფოთო, — უთხრა სიმონმა და სკამზე მძიმედ დაეშვა. ავათ-კი არა, ნეტაი მოვმკვდარიყავი და იგი არ დამმართოდა, მე რომ დღეს დამემართაო, — ამბობდა თავის გულში თავზე ხელ-შემოდგმული.

სიმონის თვალებს იმ ღამეს ძილი არ მიჰკარებია. სულ იმის „პლანებს“ აწყობდა, თუ რომელის გზით სჯობდა შეურაცხყოფის მიყენებისათვის სამაგიეროს გადახდა.

— რა არის კაცის სიცოცხლე, მეტი თავმოყვარეობა თუ არ ექნება?!. ერთ დღეს დავბადებულვარ, ერთ დღეს მოვკვდები, — მაგ უნამუსოს, მაგ უსისხლოს არ შევარჩენ, რაც უნდა დამიჯდეს, — ფიქრობდა სიმონი.

მეორე დღეს გათენებისათვის აღარც-კი დაუცდია, გადიკიდა თოფი და გასწია ბოქაულთან.

მის იღბალზედ სიმონი სწორედ იმ დროს მივიდა მასთან, როცა ჩაის მიირთმევდა. სიმონმა მოწიწებით თავი დაუკრა და შორი ახლო გაჩერდა. ბოქაულს მადლობა არც-კი გადაუხდია, ისე შეეკითხა:

— რა გინდა, ყაზახო, რაზედ მოსულხარ ამ დილაზედ?

— მთხოვნელი ვარ, ბატონო, ერთი საქმის და, იმედი მაქვს, როგორც უფროსი და მოსამართლე, ყურადღებას მომაქცევთ.

— ხო, რაის მთხოვნელი ხარ, აღარ იტყვი?!

— რაის, ბატონო, და გუშინ თქვენ რომ თეიმურაზისას ბრძანდებოდით, მეც იქ გიახელით, როგორც მოსამსახურე ნაცვალი. მამასახლისმა მიბრძანა, თქვენთვის ცხენი მეშოვნა, მეც წაველი ცხენიზა, მარა ვერ ვიშოვნე და ამიზა ორჯელ პანღური ამომკრა და მათრახიც გადმომიქნია. ამხელა კაცი გავზდილვარ და ჩემდა შეურაცხყოფა არავის მოუყენებია.

— მერე რა გინდა ეხლა?!

— რა მინდა და გთხოვთ, თუ შეიძლება, დაიბაროთ მამასახლისი და ჰკითხოთ, რას მერჩოდა, ასე უდანაშაულოდ რომ თავი მომჭრა იმდენ ხალხში? თქვენ შეიძლება აფერათ აგდებდეთ, მარა ჩემდა-კი სიკვდილია. რატომ, რეიზა უნდა გამლახონ ტყუილა ამხელა კაცი?

სიმონს ხმა აუკანკალდა, ბოქაული-კი ჩაფიქრდა.

— მოდი ეხლა და ნუ გაროზგავ მაგ ყურუმსაღებს. მოთრეულა ამ დილას და მამასახლისს ასმენს. სწორედ ბუნტის თავია მაგი რაზბოინიკები. როზგის მეტი მაგენს ვერაფერი ვერ გაასწორებსო, — ამბობდა თავის გულში ბოქაული და სიმონს მისჩერებოდა. უცებ შემდეგმა აზრმა გაუელვა: დაუძახებ „კაზაკებს“, და რაც მამასახლისს დაუკლია, იმას მე შევუსრულებ მაგ თავხედს, რომ შემდეგისთვის ჭკუა ისწავლოსო!.. მარა არა, დეე ისევ ვინც ძაგან ჩაასმინა, იმან შეუსრულოსო, — გადასწყვიტა მან და მამასახლისს შემდეგი მისწერა: „მამასახლისო! ამ წერილის მომტანი ყაზახი მევიდა ჩემთან და შენი თავი ჩამასმინა, გუშინ მამასახლისმა შეურაცხყოფა მომაყენა და გთხოვთ დასაჯოთო. მაგი სულ შენი ბრალია, ასე რატომ გაგიუთაურებია ტუტუცი გლეხები?! მოვიდეს შენთან თუ არა, მაშინვე შეაგდე ნამბახში და სინათლე არ ანახო, რომ ამით შემდეგისათვის ჭკუაში ჩავარდეს და გაიგოს, თუ როგორ უნდა უფროსთან ქცევა“.

გაათავა თუ არა წერილის წერა, კონვერტში ჩასდო და სიმონს გადასცა შემდეგის სიტყვებით: აჰა, მიუტანე მამასახლისს, ეხლავე ჩემთან უნდა გაჩნდეს, მის სეირს შემოგასწრებ, — დასძინა ბოქაულმა.

სიმონმა მიწამდის ქედი მოუხარა, წერილი ფრთხილად უბეში ჩაიდო და მამასახლისთან გასწია. წერილი „სტოროჟის“ ხელით შეუგზავნა, თითონ კი იქვე კანცელარიის წინ ხის ძირას ჩამოისვენა. წაიკითხა რა წერილი მამასახლისმა, ბრაზით აენთო და ფიცხლავ შემდეგი ბრძანება გასცა:

— სად არის ის ლოთი? დაიჭირეთ, ეხლავე ჩაამწყვდიეთ, ერთ დღეს და ერთ ღამეს ცის სინათლე არ უჩვენოთ!.. მე ვაჩვენებ მაგ ყურუმსაღს, როგორ უნდა ჩასმენა, — ჯავრობდა მამასახლისი.

სიმონი უცებ ყველაფერს მიხვდა. სისხლი აემღვრა, მხეცივით ზეზე წამოვარდა, თოფი ხელში მოიმარჯვა და დაი-

Дозволено цензурою. Тифлисъ. 8 августа 1903 г. Типографія „Гутенбергъ“

მოქმედობისა. ვისაც წაუკითხავს მისი ჯერ დაუმთავრებელი მოთხრობა „ჭაჭამურატი“, ამბობენ, რომ ხელოვნურის ძლიერებით, სიღრმით, წერის შნოებითა და ლაზათით ეს ნაწარმოები 75 წლის მოხუცისა, არამც თუ არაფრით არ დაუვარდება წინანდელ ნაწერებს გენიოსის ავტორისას, არამედ უთულად შესანიშნავი სამხატვრობო შედევრია, გვირგვინია ქმნილებისა.

—

„რუსკაია სტარინაში“ დაბეჭდილია შენიშვნა, რომელშიაც აღნიშნულია შემდეგი ფაქტი:

1820 წელს ქ. პიატიგორსკში ყოფილა ინგლისელი მოხელე (ჩინოსანი) გვარად ვილლოკი. ამ ვილლოკს ჯაშუშობას სწამებდნენ, ამიტომ ყურისმგდებლები ჰყავდა პოლიციისაგან მიჩენილი; პოლიციაც დაწვრილებით ცნობებს ჰკრეფდა ვილლოკზე და მოახსენებდა ხოლმე ვისდამიც ჯერ არს. ერთს ამისთანა მოხსენებაში, რომელიც შეადგინა მაიორმა კრასოვსკიმ, ჩამოთვლილია ყველა ის პირნი, რომელნიც-კი იცნობდნენ ვილლოკსა და სხვათა შორის დასახელებულია „უმწიფარიც“ (недоросль), რომელიც გენერალ რაევსკის ამალაში იყო—ალექსანდრე სერგეის ძე პუშკინი.

აი ამ „უმწიფარმა“,—დასძენს ამ შენიშვნას გაზეთი „ნოვოსტი“, საუკუნო ჰყო როგორც თვისი სახელი, ისე მაიორ კრასოვსკისაც.

თეატრი და ხელოვნება

ქ. გორი. ორშაბათს, 4 აგვისტოს ავლაბრის სცენის მოყვარულთ ჩვენც გაგვაბედნიერეს და წარმოადგინეს „და-ძმა“. წარმოდგენას ხალხი მრავალი დაესწრო. მაგრამ თითონ წარმოდგენამ კი საერთოდ სუსტად ჩაიარა, რაც ძალიან სამწუხაროა, ხალხს დაუკარგავს თეატრის სიყვარულს. უმჯობესი იქნებოდა, რომ ეს სცენის მოყვარულნი თავიანთ ძალღონით ამისთანა დრამებს ხელს არ ჰკიდებდნენ და ისევ კომედია-ვოდევილს თამაშობდნენ. მაინც ქ-ნ დავითიშვილს (მარინე) და ბ-ნ მატარაძეს (გაიოზი) არა უშავდათ-რა. საუკეთესოდ შეასრულა თავისი როლი ქ-ნ რჩეულოვისამ (ვადია). ბ-ნი ბაქრაძე (ოტია) სუსტობდა და არც როლი იცოდა, სხვები ხომ ღმერთმა შეინახოს! ამისთანავე სუფლიორი ხანდისხან რაღაც ექსტაზში მოდიოდა და „გაიოზთან“ ან „ოტიასთან“ ერთად ისიც გაჰკიოდა, რაც ძალი და ღონე ჰქონდა.

იგივე სცენის მოყვარულნი აპირობენ შემდეგისთვის წარმოადგინონ აქვე „პატარა კახი“, „ორი დარაჯი“, „გაყრა“ და სხვა.

—

აქაურ ახალგაზდა ქალ-ვაჟთ: მარო და ნინო მაკალატიებს, თამარ თავდგირიძეს, დათა მაჭავარიანს, კოლა მერაბიშვილს, ლადო დოთიაშვილს, ბაგრატ ბიბილურს, პავლე პარკაძეს და სხვათა შეუდგენიათ ქართული საეკკლესიო ხორო. მათი გალობა ძალიან ტკბილი და სასიამოვნო მოსასმენია და კაცი სასოებაში მოჰყავს. ხოროს ლოტბაროზს გიგო რაზმაძე. დიდის მადლობის ღირსნი არიან ამ ხოროს შემდგენელნი და კარგი იქნება, რომ ეს ხორო სამუდამოდ დარჩეს და არ დაიშალოს, როგორც ყოველ ქართველთაგან დაწყებულ საქმეს სჩვევია.

გუცა ნამორაძე

—

ს. ზემო-ავჭალაში, შაბათს, 9 აგვისტოს, ბ-ნ სუხიშვილის სახლში, ქართულ სცენის მოყვარულთაგან წარმოდგენილ იქნება: 1) „ქეთევან შალიკაშვილი“, ისტ. დრამა 1 მოქ., პ. ყიფიანისა; 2) „ყაჩაღები“ ბოლო მოქმედება შილლერის ტრაგედიიდან; 3) „დედა და შვილი“, ერთ მოქმედებიანი დრამა ი. ჭავჭავაძისა; 4) „ხუმრობა-ვოდევილი“ ორ სურათად, გარდანქეშლისა. დასაწყისი 7 საათზე. ადგილების ფასი 10—40 კაპ.

—

დ. სურამში დღეს, 9 აგვისტოს, არტისტი კ. დ. ყიფიანი წარმოდგენასა ჰმართავს. მონაწილეობას იღებენ ე. მესხი, კ. მესხი, ა. კავსაძე, ი. ევდოშვილი, თ-დი ი. ბარათაშვილი და სხვ.

დეპეშა

(„რუსეთის დეპეშათა სააგენტოსაგან“)

7 აგვისტო

პარიჟი. დეპუტატმა პრესანსემ უთხრა დელკასეს, რომ მაკედონიაში მომხდარ ამბების გამო შეეკითხება სამინისტროსაო.

ტერაპია. რუსეთის ესკადრა გუშინ ნავთსადგურ ინიადაში შევიდა.

ეკატერინოსლავი. დაიწყეს შენობა ოლქის საარხეოლოგიო მუზეისა.

ირკუტსკი. 4 აგვისტოს, ღამე, თოფებით შეიარაღებულ ავაზაკებმა გაძარცვეს ორი სარდაფი და გაიტაცეს გლეხკაცის ცხენი; სასიკვდილოდ დასჭრეს პოლიციის მოხელე და სარდაფის პატრონის შვილი, ორთავენი დაიხოცნენ; მოკლულია აგრეთვე ერთი გლეხი და მძიმედ დაჭრილია ყარაული. ავაზაკები შეიპყრეს.

ხარკოვი. დღეს აქ აღმოაჩინეს მოროტმოქმედება, რომელიც ნიჟნი-ნოვგოროდში ჩაუდენიათ. ის კალათი, რომელიც ხარკოვამდე ბადაჟად მისცეს, საეჭვოდ იცნეს: გახსნეს იგი პოლიციის მოხელეებთან და იმაში აღმოსჩნდა მავთულით დამხვრჩალის კაცის გვამი, რომელიც არ იციან, თუ ვინ არის.

ყვირა:

— აბა, მობრძანდით და დამიჭირეთ, თუ კარგი გული გაქვთ, თქვენ გიჩვეაებთ, რავა უნდა მართალი კაცის დამწყვდევა. მე გაძაპადური, ჩე თავი მომჰერი და კიდევ ნაობახში უნდა ჩამაგდო?! ასეთია თქვენი „ზაკონი“? აბა, ვნახოთ ვის შეაგდებენ ნაობახში, ვნახოთ, თქვენს იქით თუ არის სამართალი!. რაღას უყურებთ, მოდით... შემკარით... დამამწყვდიეთ,—ყვიროდა გაბრაზებული და თვალებს ცოფიანივით აბრიალებდა, სახე გაფითრებოდა და ხელები უკან კალებდა.

სიმონთან მისვლა ვერავინ ვერ გაბედა, მართლა არ გვესროლოს და სიცოცხლეს არ გამოგვასალმოსო. სიმონი მალე დამშვიდდა, რადგანაც გადასწყვიტა: სასამართლოში ვუჩივლებ და შურჩენითკი არ შევარჩენ, თუ სიმონაი ვარ, მე მაგენის ამბავი ამ დრომდი უნდა მცოდნოდა, შევცდი, მარა არა უშავსრა, ჭკუა ვისწავლე,—ფიქრობდა უკან გამობრუნებული.

სიმონი პირდაპირ ნატარიუსის მწერალთან წავიდა თხოვნის დასაწერად, ნახევარ ფურცელ ქაღალდის დაწერაში სამი მანეთი გადაახდევინეს. ერთ თვეში საქმე დაინიშნა. სამსჯავროში გამოცხადდა მომჩივან-მოპასუხე და აგრეთვე სიმონის დანიშნული მოწმენი. ყველანი დააფიცა მოსამართლემ. ორსავე მხარეს დაწვრილებით გამოჰკითხა ყველაფერი და ცალკე ოთახში გავიდა. ოც წუთს შემდეგ ისევ გამობრუნდა და შემდეგი გამოაცხადა: განვიხილე და მოვისმინე რა საქმე გლეხის სიმონ ხელაძისა და მამასახლისისა, მოწმების ჩვენებით გამოირკვა შემდეგი: მამასახლისს სიმონ ხელაძისათვის მიუყენებია სრულიად უდანაშაულოდ შეურაცხყოფა მოქმედებით, რისთვისაც კანონის ძალით მიესაჯა მამასახლისს თხუთმეტის დღით ციხეში დაპატიმრება, ან ასის მანეთის ჯარიმის გადახდა. ამის გაგონებამ თავზარი დასცა ბ-ნ მამასახლისს, ხოლო სიმონ ხელაძეს-კი გულს მოეშვა. თითქოს ასი ფუთი ლოდი მოხსნეს ზურგიდანაო, ისე ამჩატდა და თავისუფლად ამოისუნთქა. სიხარულით თვალებ გაბრწყინებულმა მოსამართლეს მადლობა გადაუხადა დაბლად თავის დაკვრით და ის იყო გარეთ მოდიოდა, რომ მამასახლისის ნათესავებმა შეაჩერეს და სთხოვეს, დანაშაული ეპატიებინა მისთვის. პირველად უარზედ იდგა, მაგრამ, როცა აღარ მოეშვნენ, იმანაც ხათრი ველარ „დაუქცია“ და მოსამართლეს სთხოვა პატიება.

—სულ ერთია, სამაგიერო ხომ მიუსაჯესო,—ამბობდა სიმონი და გამხიარულებული მიდიოდა სახლში...

—

არც სილიბისტრო მხალაძე დარჩენილა მოსამართლისაგან უყურადღებოდ. იმანაც აჩვენა ეზოში უკანონოდ გაყვანილი გზა, სამართალმაც იმ დღესვე მოსპო მის ეზოში საზოგადო შარა და თეიმურაზ ჩასუქებულაძეს მიუთითა უკვე დიდი ხნიდან არსებულ საყოველთაო შარა გზაზე.

ს. რემონიძე

---

8 აგვისტო

პორტ-არტური. ჰონკონგიდან იუწყებიან, მეკობრეთა დაიწყეს მდინარე სიციანზე ავაზაკობაო.

ხარბინი. 5 აგვისტოს, ჩინეთის იმპერატორის დაბადების დღეს, გენერალმა დჟაომიანმა გამართა სადღესასწაულო სადილი, რომელზედაც დაესწრნენ ჯარისა, რკინის გზის წარმომადგენელნი და ყველა იქ დამსწრე ჩინეთის მოხელენი. ხელმწიფე იმპერატორის სადღეგრძელო, რომელიც დჟაომიანმა წარმოსთქვა, ალტაცებით მიიღეს.

პსკოვი. დღესაც იყო აღლუმი მათ უდიდებულესობათა თანადასწრებით, პსკოვის დასავლეთით.

მოსკოვი. მიწად-მოქმედების სამინისტრომ სოფელ კერმინსკში, პოდოლის მაზრაში, გამართა საფეიქრო სკოლა.

ლონდონი. „სტანდარტში“ დაბეჭდილია ბაასი იაპონიის აქაურ ელჩ საიაშთან; ელჩმა გამოსთქვა ის აზრი, რომ როგორც ის, ისე მისი მთავრობა ერიდებიან ომსა. თუ იაპონიას აქვს ზოგიერთ სხვა ხალხებთან უთანხმოება სხვა-და-სხვა საგნების შესახებ, ეს იმას არ ნიშნავს, რომ მათ შორის მტრობა ჩამოვარდება. ზოგიერთი ცნობანი თითქმის გვარწმუნებენ, რომ რუსეთს ცუდი განზრახვანი აქვს, ნამდვილად-კი რუსეთი მშვიდობიან გზას ადგია. არც ერთის მხრიდან იაპონიისათვის ომი სასარგებლო არ იქნება.

ბელგრადი. ის ხმა, ვითომ მართებლობის ქალაქის კასებში ფული აკლიაო, სიმართლეს მოკლებულია.

ნეაპოლი. ვეზუვი გამუდმებით მოქმედობს. დიდძალი საფრქვევია ამოყრილი.

ათინა. მინისტრ-პრეზიდენტმა რალლიმ უთხრა სახელმწიფოთა წარმომადგენლებს, რომ, როგორც საბერძნეთის კონსულებმა მოახსენეს, მაკედონიაში, სახელდობრ—კრუშევოში, დინამიტით დაანგრიეს ეკლესია და ბერძენთა სკოლა და დასწვეს 322 ბერძენთა სახლი, რამდენიმე ბერძენია მოკლული. რალლი სთხოვს სახელმწიფოებს, ბოლო მოუღონ ამ უწესოებათა, რომლისა გამო ბერძენთ ვნება ეძლევათ უფრო მეტი, ვინმე სხვა ქრისტიანეთა და ოსმალთა.

სტამბოლი. ცნობა, რომ რუსეთის საკონსულოს გამგე მონასტირში მოკლულია და უფროსი კონსული სალონიკში უგზოუკვლოდ დაიკარგა,—ისეთივე ჭორია, როგორიც ის ცნობა, ვითომ უსკიუბსა და სალონიკს შორის მოძრაობა შეწყვეტილიყოს და ამ გზაზედ აფეთქებაც მომხდარიყოს.

სოფია. „ბულგარიის დეპეშათა სააგენტო“ აცხადებს, რომ ხმები ბულგარიის მხედრობის ნაწილის საომარ ფეხზე დაყენების შესახებ მოკლებულია საფუძველსაო.

სტამბოლი. რუსეთის საზღვაო აგენტი მიეგება შავი ზღვის ესკადრას რუსეთის გემზედვე.

ლონდონი. სალისბიურის მორჩენის იმედი არა აქვთ.

—

„ივერიის“ ფოსტა.

მღ. ს. ბ—ლს. თქვენი წერილი „ბორჩალო და მუსულმანი“ არ დაიბეჭდება.

დუშეთი. მღ. დ. მ—ლს. თქვენი წერილი ველარ მოვნახეთ, სადღაც მიგვფარებია. გთხოვთ ხელ-მეორედ გამოგვიგზავნოთ და, თუ შესაძლებელი იქმნება, დავბეჭდავთ.

ა-ს თქვენი ლექსები: „ფიქრი მთვარიანს ღამეს“, „ბრწყინვალე ღამეს მღერალს ქალს“ და ეტიუდი „საბრალო შიო“ არ დაიბეჭდება.

—

პეტერბურგის ბირჟა, 1 აგვისტო

ვექსილის კურსი 3 თვით:

ლონდონში 10 გირვ. სტ.	93,75
ბერლინში 100 მარკაში. . . .	—
პარიჟში 100 ფრანკში	—
ლონდონში ჩეკები	94,40
ბერლინში ,, ...	46,30
პარიჟში ,, ...	—
ბირჟის დისკონტი.	5—6½%
4% სახელმწიფო რენტა. . .	99½ გაყ.
4% სახ. სესხი 1902 წ. . . .	100 მყ.
4% გირავნ. ფურც სახელ. საადგ. . მამულო ბანკის .	95⅝ მყიდ?
5% 1-ლ შინგ. სესხის მომგებ. ბილ. 1864 წ.	449 გაყ.
5% მეორე შინაგ. სესხის მომგებ. ბილ. 1866 წ. . . .	343 წვ. მყიდ.
5% გირავნ. მომგ. ფურც. სახელმ. საადგ.-მამ. ბანკისა. .	291½ გაყ
5% ობლიგაციები ტფილ. საკრედიტო საზოგ.	94¾
4½% ობლიგაც. იმავე საზოგადოებისა.	—
5% ტფილ. საადგ.-მამ. ბანკის გირავნ. ფურცლ. . . .	92½ გაყ.
4½% გირავნობ. ფურც. იმავე ბანკისა.	—
6% ქუთ. საადგ.-მამ. ბანკის გირ. ფურცლ.	—
5% გირავნ. ფურც. იმავე ბანკისა	—
პაიები ძმ. ნობელის სანავთო მრეწვ.	—

აქციები ,, " " "		—
,,კასპიის ამხანაგობისა. .	3750	წვ. გაყ.
,, ბაქოს ნავთის საზოგად.	387	წვ გაყ.
,, ა. ი. მანთაშევისა და ამხ. ანვთის წამრეწვ. საზოგად.	188	წვ. გაყ.

გამოსადევი ცნობა.

მიმოსვლა რკინის გზის მატარებლებისა

18 აპრილიდგან.

(ნაჩვენებია ტფილისის საათით.)

ა) ტფილისიდან მიდის:

ბათუმს:—1) სწრაფი მატარებელი № 1 დილის 10 ს. 37 წ. 2) საფოსტო № 3 საღამოს 6 ს. 18 წ. 3) სამგზავრო № 5 დილის 7 ს. 49 წ.

ბაქოს: 1) სწრაფი № 20 (მარტო სამშაბათობით, პირდაპირ მოსკოვამდე) ნაშუადღევის 4 ს. 24 2) წ. საფოსტო № 4 დილის 11 ს. 49 წ.; 3) სამგზავრო № 6 ღამის 11 ს. 32 წ.

ყარსსა და ერევანს: 1) საფოსტო № 74/₁₁ ღამის 12 ს. 30 წ.; 2) სამგზავრო № 90/₉₁ შუადღის 12 ს. 38 წ.

ბორჯომს: 1) სამგზავრო № 7/₈ ნაშუადღევის 2 ს. 58 წ.; 2) სამგზავრო № 9/₁₀ დილის 9 ს. 21 წ.

ბ) ბათუმიდან გამოდის:

ბაქო-ტფილისისაკენ: 1) სწრაფი № 2 ღამის 11 ს. 22 წ.; ჩამოდის ტფილისს დილით 9 ს. 42 წ. 2) საფოსტო № 4 საღამოს 10 ს. 21 წ. ჩამოდის ტფილისს დილით 11 ს. 8 წ. 3) სამგზავრო № 6 დილის 10 ს. 37 წ. ჩამოდის ტფილისს საღამოს 11 ს. 1 წ.

გ) ბაქოდგან გამოდის:

ტფილის-ბათუმისაკენ: 1) სწრაფი № 19 (მარტო ტფილისამდე, პარასკეობით, მოსკოვიდან მომავალი) დილის 4 ს. 40 წ. ტფილისს მოდის ნაშუადღევის 5 ს. 51 წ. 2) საფოსტო № 3 საღამოს 10 ს. 16 წ.; ტფილისს მოდის ნაშუადღევს 5 ს. 23. წ. 3) სამგზავრო № 5 ნაშუადღევის 2 ს. 1 წ ტფილისს მოდის დილის 5 ს. 5 წ.

დ) ქუთაისიდგან გამოდის:

ბაქო-ტფილისისაკენ: ღამის 1 ს. 58 წ.; და დღის 2 ს. 23 წ.

ბათუმისაკენ: ღამის 1 ს. 58 წ.; დღის 2 ს. 23 წ.; დღის 4 ს. 48 წ.

ზორაპნისაკენ: დღის 3 ს. 8 წ.

ტფილისის საზოგადო წიგნთსაცავი

(მთავარმართებლის სასახლის პირდაპირ)

1 აპრილიდგან 1 ოქტომბრამდე იღება 2 საათზე და იკეტება 6 საათზე შუადღის შემდეგ.

1 ოქტომბრიდგან 1 აპრილამდე იღება 12 საათზე და იკეტება 5 საათზე შუადღის შემდეგ. წიგნთსაცავში მრავალ რუსულ, ქართულ სომხურსა და ევროპიულ წიგნებს გარდა, ადგილობრივი ჟურნალ-გაზეთობაც არის. მკითხველთათვის დიდი დარბაზია მოწყობილი. შესვლა უფასოა.

კვირა-უქმე დღეს წიგნთ-საცავი დაკეტილია; ზაფხულობითაც 15 აგვისტომდე დაკეტილია.

განცხადებანი

ქუთაისში

ს. მ. ბ. თოფურიასი

სამკურნალოში,

რომელიც იმყოფება **მათის უმაღლესობის პრინც ალექსანდრე ოლდენბურგელის** მფარველობის ქვეშე, 60 საწოლი, შინაგან, ნერვებისა, საქირურგო, დედათა და თვალით ავადმყოფთათვის, მშობიარეთა განყოფილებით და ქიმიურ-მიკროსკოპიულ გამოკვლევათა კაბინეტით. გადამდების სენითა და სულით ავადმყოფთ სამკურნალო არ ღებულობს.

ტფილისის ქალაქის გამგეობისთვის

საჭიროა ცარიელი ადგილები ან დიდი ეზოები იმ მასალის დასაწყობად, რომელიც საჭიროა ქუჩების მოსაკირწყლავად და შესაკეთებლად. ამიტომ გამგეობა წინადადებას აძლევს ასეთ ადგილების ან ეზოების პატრონთ შემოიტანონ განცხადებანი ქუჩების მომკირწყვლელ კომისიის თავმჯდომარის სახელობაზე 20 აგვისტომდე.

შემდეგი პირობანი აუცილებლად საჭიროა: 1. თავისუფალი ეზო ან ცარიელი ადგილი არ უნდა იყოს 300 ოთხ-კუთხ საჟენზე ნაკლები. სასურველია 600-მდე საჟენი იყოს; 2. საწყობებისთვის ადგილები საჭიროა: პოლიციის მეოთხე ნაწილში; პირველ ნაწილში (ვერაზე); მეექვსე ნაწილში (სასურველია ვორონცოვის შოსსეს მახლობლად); დიდუბეში (ვოკზლის ან ლიანდაგის მახლობლად); ავლაბარში კახეთის შოსსეს მახლობლად); პოლიციის მეხუთე ნაწილში. 3. ადგილები საწყობებისთვის შემოვლებული უნდა იყოს ქვის ან ქვიტკირის კედლით. უნდა ჰქონდეს სადარაჯო ბუდკა ალაყაფის კარებთან და [illegible] 4. ვადა დაქირავებისა 3—4 წელიწადი იქმნება. ქირას ქალაქი ნახევარ წლობით გადაიხდის წინდაწინ. 5. მესამე მუხლი სავალდებულო არ არის, რადგან თუ ვადა 3—5 წელიწადი იქმნება, შენობანი ქირის ფულით თვით ქალაქის გამგეობას შეუძლიან ააგოს. (3—6.—1)

ტფილისის ქალაქის გამგეობა

ამით აცხადებს საყოველთაოდ, რომ მისი მაღალ-აღმატებულების ბ-ნ ფინანსთა მინისტრის ნება-რთვით, გაბათილებულად არიან ცნობილნი ქალაქ ტფილისის მესამე სესხის ობლიგაციები, რომელიც მოპარულ იქმნა ქალაქის გამგეობის კასიდგან 23 სეკდემბერს 1901 წლისა, 1,000 მანეთიანები, საერთო ღირებულობით, როგორც ობლიგაციებს ზედ აწერია, 592,000 მანეთისა; ობლიგაციის №№: 151—159, 161—346, 348—457, 459—581 და 583—750, სულ 592 ფურცელი.

ამ გაბათილებულ ობლიგაციებზედ გამგეობის ბუღალტერს ხელი არ უწერია და არც დანიშნული აქვს რიგი საბუღალტერო ნომრებისა, ხოლო აღბეჭდილი აქვს: ტფილისის ქალაქის მოურავი გ. ევანგულოვი, გამგეობის წევრნი: თავ. ა. არღუთინსკი-დოლგორუკოვი, თავ. ვ. ჩერქეზიშვილი, ე. ხოსროევი; კუპონებსა და ტალონებზედ აღბეჭდილია—ტფილისის ქალაქის მოურავი გ. ევანგულოვი.

ამ გაბათილებულთა გარდა გამოიცა ახალი ობლიგაციები ქალაქ ტფილისის მესამისავე სესხისა კუთვნილის კუპონებითა და ტალონებით და ამ ობლიგაციებზე აღბეჭდილია ხელნაწერის მიბაძვით: И. д. Тифлисскаго Городского Головы М. Шестаковъ. Члены управы кн. В. Черкезовъ, Т. Энфіанджіанцъ, Е. Хосроевъ, ხოლო კუპონებსა და ტალონებს იმნაირადვე აღბეჭდილი აქვს— И. д. Тифлисскаго Городского Головы М. Шестаковъ.

ობლიგაციების ნიმუშები აბარია სახელმწიფო ბანკსა და მის ყველა განყოფილებათა მთელ იმპერიაში. (3-6—1)

ტფილისის ქალაქის გამგეობა

ამით აცხადებს, რომ იგი 12 აგვისტოს 1903 წელს, შუადღის 12 საათზე, მოახდენს საჯარო ვაჭრობას, რათა იჯარით გასცეს 400 კუბ. საჟენის ოთხ ღერიან **შეშის მოტანა** ქალაქის დაწესებულებათა, ტფილისის ადგილობრივის კომანდისა და ტფილისის კომენდანტის გამგეობისათვის.

ვისაც სურს შეშის მოტანის იჯარა იკისროს, პირობების ნახვა შეუძლიან გამგეობის კანცელარიის პირველ განყოფილებაში ყოველ დღე ნაშუადღევის 2 საათამდე, კვირა და ბედნიერ დღეებს გარდა. (3—6—1)

როიალები პიანინო

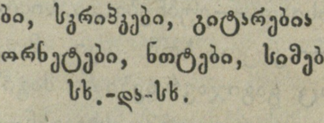

ფის-გრმონები, სკრიპკები, გიტარები ფლეიტები, კლარნეტები, ნოტები, სიმები და სხ.-და-სხ.

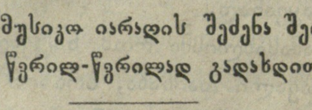

ყველა ამ სამუსიკო იარაღის შეძენა შეიძლება ფასის წვრილ-წვრილად გადახდით.

პრეისკურანტები მუქთად იგზავნება.

კავკასიის ცენტრალი საწყობი სამუსიკო საკრავებისა.

ბ. მ. მირიმანიანისა.

МУЗЫКАЛЬНОЕ ДЕПО

Б. М. МИРИМАНІАНА

Тифлисъ, Дворцовая ул.

(25—6—22)

Дозволено цензурою. Тифлисъ. 8 августа 1903 г. Типографія „Гутенбергъ“ (кн. Гр. Н. Діасамидзе). д. Груз. Дворянства დროებით-რედაქტორი ბ. ყიფშიძე, გამომცემელი ა. სარაჯიშვილი